

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΧΑΣΑΠΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΙΚΗ
ΤΣΩΚΟΥ ΜΑΡΙΑ**

ΠΑΤΡΑ, 2007

Ευχαριστίες

*Θεωρούμε χρέος μας να εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στον εισηγητή καθηγητή του Τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών κ. **Χασάπη Αλέξανδρο**, ο οποίος είχε την ευγενή καλοσύνη να μας δώσει πολύτιμες πληροφορίες, να μας υποδείξει και να μας κατευθύνει όσον αφορά την μελέτη αυτή.*

Επίσης, πρέπει να επισημάνουμε πως η βοήθεια των υπαλλήλων της Στατιστικής Υπηρεσίας και της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πατρών υπήρξε πολύτιμη.

*Οι σπουδάστριες
Παναγοπούλου Αλίκη
Τσόκου Μαρία*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

Πρόλογος	5
Ιστορικά Μετανάστευσης	6
Ερωτηματολόγιο	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1. Μεταναστευτικές τάσεις στην Ελλάδα	13
1.2. Πληθυσμός – Δομή πληθυσμού	16
1.3. Κατανομή αλλοδαπών ανά εθνικότητα στην Ελλάδα	17
1.4. Αναλογία των δύο φύλων	19
1.5. Είσοδος και έξοδος εκτός Ε.Ε. στην Ελλάδα	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

2.1. Διάρκεια παραμονής των αλλοδαπών στην Ελλάδα	23
2.2. Νόμιμοι μετανάστες στην Ελλάδα	24
2.3. Ισορροπία φύλων των ομάδων των μεταναστών	29
2.4. Λόγοι παραμονής στην Ελλάδα	31
2.5. Διάρκεια των αδειών παραμονής	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

- 3.1.** Μετανάστες στην Ελληνική Αγορά Εργασίας 37
- 3.2.** Αλλοδαποί ασφαλισμένοι στο Ι.Κ.Α. 44
- 3.3.** Μορφωτικό επίπεδο αλλοδαπών 52
- 3.4.** Αλλοδαποί μαθητές σε ελληνικά δημόσια σχολεία 55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ – ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- 4.1.** Αλλοδαποί και εγκληματικότητα 57
- 4.2.** Η αντιμετώπιση των αλλοδαπών από τους Έλληνες 61
- 4.3.** Υποκαθιστούν ή όχι οι αλλοδαποί τους ημεδαπούς εργαζόμενους κατά την κατάληψη των έτσι και αλλιώς περιορισμένων θέσεων εργασίας; Ευθύνονται ή όχι οι αλλοδαποί για τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα; (Θεωρία Υποκατάστασης) 65
- 4.4.** Συμπιέζουν οι αμοιβές των αλλοδαπών τα επίπεδα μισθών των Ελλήνων εργαζομένων; Είναι ή όχι υπεύθυνοι οι αλλοδαποί για τη συρρίκνωση – καθήλωση των αμοιβών αλλά και άλλων εργασιακών δικαιωμάτων επειδή ενδεχομένως αποδέχονται δυσμενείς όρους απασχόλησης; (Θεωρία Συμπίεσης) 68
- 4.5.** Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι αλλοδαποί από την διαμονή τους στην Ελλάδα 69
- 4.6.** Ρατσισμός – Ξενοφοβία 71
- 4.7.** Συμπεράσματα για την οικονομία της μετανάστευσης 73

- ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 76**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός αυτής της μελέτης είναι η παρουσίαση της γεωγραφικής και επαγγελματικής μετακίνησης της εργασίας. Είναι μια μελέτη, η οποία αποσκοπεί στην καταγραφή και την χαρτογράφηση των εξελίξεων των τελευταίων χρόνων της μετανάστευσης στη χώρα μας.

Είναι γεγονός ότι η μελέτη της γεωγραφικής και επαγγελματικής μετακίνησης της εργασίας αποτελεί σήμερα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια διαφόρων φορέων, όπως δήμων, νομαρχιών, περιφερειών, στατιστικών υπηρεσιών και γενικότερα του κράτους. Οι φορείς αυτοί χρησιμοποιούν ευρύτατα τα αποτελέσματα τέτοιου είδους μελετών διότι μέσω αυτών μπορούν να διαπιστώσουν πόσος είναι ο ρυθμός αύξησης ή μείωσης του πληθυσμού μας ετησίως και γενικότερα ποιες είναι οι συνέπειες του μεταναστευτικού αυτού φαινομένου.

Οι λόγοι, ο τόπος εγκατάστασης των μεταναστών, φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαιδευτικό επίπεδο, χώρες προέλευσης, χρόνος παραμονής στη χώρα μας, εργατικό δυναμικό, απασχολούμενοι, άνεργοι, ποσοστό ανεργίας, μη ενεργός πληθυσμός, θέση εργασίας (μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι, εργοδότες, συμβοηθούντα μέλη), κλάδος ή επάγγελμα που ασκούν καθώς και οι επιπτώσεις του μεταναστευτικού ρεύματος είναι τα προς εξέταση ζητήματα στη μελέτη αυτή.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Η Ελλάδα από χώρα αποστολής μεταναστών στο παρελθόν, έγινε από τις αρχές τις δεκαετίας του 1990 χώρα υποδοχής και μετά την παράνομη μαζική μετανάστευση, η οποία προκλήθηκε κυρίως από την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων, η Ελλάδα αντιμετώπιζε δυσκολίες όχι μόνο με την μεταναστευτική της πολιτική αλλά και με την απλή συλλογή στατιστικών στοιχείων για το μέγεθος και το είδος της μετανάστευσης.

Μετά από αρκετά χρόνια μαζικής παράνομης μετανάστευσης που συνοδεύτηκε από παράνομες απελάσεις, κυρίως Αλβανών, Βουλγάρων και Ρουμάνων, η Ελλάδα έθεσε απρόθυμα σε εφαρμογή, το 1997, το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών.

Μετανάστευση είναι η ατομική ή ομαδική εγκατάλειψη / μετακίνηση μιας χώρας και η εγκατάσταση σε άλλη.

Η μετανάστευση χωρίζεται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- Την **νόμιμη μετανάστευση**, δηλαδή όσους έχουν άδεια παραμονής και εργασίας. Σε αυτή την κατηγορία συμπεριλαμβάνονται ομογενείς, πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εποχιακά νόμιμα εργαζόμενοι, κ.ά.
- Την **παράνομη μετανάστευση**, η οποία περιλαμβάνει τους μόνιμα παράνομους μετανάστες, τους πολιτικούς πρόσφυγες που η αίτησή τους για πολιτικό άσυλο απορρίφθηκε, τους αλλοδαπούς φοιτητές που εργάζονται παράνομα και τους εποχιακούς μετανάστες.
- Τους **πρόσφυγες**, οι οποίοι συνήθως θεωρούν την Ελλάδα ως προσωρινό σταθμό στην αναζήτηση χώρας εγκατάστασης και απασχόλησης, που κατά κύριο λόγο είναι οι Η.Π.Α. και ο Καναδάς.

Η Ελλάδα πρόσφατα κλήθηκε να διευθετήσει ένα πρόβλημα που άλλες Ευρωπαϊκές χώρες αντιμετώπισαν πολύ πιο πριν. Οι χώρες «πλούσιου Βορρά» της Ευρώπης, (Γερμανία, Βρετανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία) απέκτησαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, - κυρίως τις δεκαετίες '60, '70- αξιοσημείωτες μεταναστευτικές μειονότητες, που

έφταναν μέχρι και το 10% του εθνικού πληθυσμού τους. Το ρεύμα της μετανάστευσης στην Ελλάδα συνδέεται κυρίως με την καθεστωτική αλλαγή στην ανατολική Ευρώπη, αν και υπάρχουν και μεταναστευτικές μειονότητες που προέρχονται από την Αφρική και την Ασία. Οι μετανάστες αναζητούν, μέσω της εργασίας, μια καλύτερη ζωή από αυτή που τους προσφέρει η πατρίδα τους.

Βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει το σύγχρονο μεταναστευτικό φαινόμενο, είναι το γεγονός ότι η μετανάστευση δεν έχει τον οργανωμένο χαρακτήρα που είχε σε παλαιότερες εποχές και η αύξηση του αριθμού των μεταναστών οφείλεται κατά κύριο λόγο στην είσοδο στη χώρα μας με όχι «κανονικό τρόπο». Παράλληλα ο αριθμός των χωρών αποστολής αυξάνεται, ενώ αυξάνονται και οι πρόσφυγες που ζητούν πολιτικό άσυλο.

Όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν δεχτεί εκατομμύρια μεταναστών, είτε από την περιοχή της Μεσογείου (Αίγυπτο, Τυνησία, Αλγερία, Μαρόκο...), είτε από άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Αλβανία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Πολωνία...) είτε από ασιατικές χώρες (Πακιστάν, Ινδία, Φιλιππίνες...).

Συγκεκριμένα η Ελλάδα γίνεται πόλος έλξης των μεταναστών αυτών λόγω του ότι αποτελεί γεωγραφικό κομβικό σημείο. Η γεωγραφική της θέση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως προς την επιλογή της είτε ως χώρα τελικού προορισμού, είτε ως ενδιάμεσου προορισμού - «διαβατική» χώρα – από τους μετανάστες. Η μορφολογία των ελληνικών συνόρων και η δυσκολία φύλαξή τους διευκολύνει την είσοδο αλλοδαπών.

Η μετανάστευση στις μεσογειακές χώρες είναι κυρίως υπόθεση μεταπολεμική και σε κάποιες από αυτές, όπως η Ελλάδα, υπόθεση μόλις 15 ετών. Δεν έχει δημιουργηθεί η κουλτούρα ανοχής και πολύπολιτισμικής κοινωνίας που υπάρχει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως Γερμανία, Σουηδία ή σε νέες χώρες όπως οι Η.Π.Α., ο Καναδάς και η Αυστραλία.

Η μετανάστευση αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την σύγχρονη Ελλάδα. Από την μια προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν προς όφελος της οικονομίας και γενικότερα του κοινωνικού συνόλου της, αλλά ταυτόχρονα συνεπάγεται έντονα κοινωνικά προβλήματα όπως τον κοινωνικό αποκλεισμό και άλλα φαινόμενα που υπονομεύουν την κοινωνική συνοχή.

Σε διάστημα 13 χρόνων ο αριθμός των αλλοδαπών που ζουν στην Ελλάδα έχει τετραπλασιαστεί καθώς από 270.000 που είχαν υπολογιστεί το 1991, μέχρι το τέλος του 2004 υπολογίζεται ότι ζουν περίπου 1,15 εκατομμύρια αλλοδαποί, αποτελώντας το 10,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(πληροφορίες από την απογραφή του 2001)

- 1) **Πόσος είναι ο πληθυσμός της Ελλάδας και ποιο είναι το ποσοστό των αλλοδαπών που ζουν σε αυτήν;**

Ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανέρχεται σε **10.939.605** άτομα. Σύμφωνα με την απογραφή στην χώρα μας βρίσκονται **762.191** μετανάστες. Ο αριθμός των μεταναστών αντιστοιχεί στο 7,0% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

- 2) **Τι εθνικότητας είναι οι αλλοδαποί που βρίσκονται στην Ελλάδα;**

Ευρώπη: Αλβανία, Μολδαβία, Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρος, Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο

Ασία: Τουρκία, Φιλιππίνες, Ινδία, Πακιστάν, Συρία, Ιράκ, Αρμενία, Ουκρανία, Γεωργία, Ρωσική Ομοσπονδία

Αφρική: Αίγυπτος

Αμερική: Καναδάς, Η.Π.Α

Αυστραλία και άλλες χώρες.

- 3) **Ποια είναι η ηλικιακή κατανομή των αλλοδαπών ;**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΗΛΙΚΙΑ				
0-14	66.584	60.506	127.090	16,5%
15-64	336.664	271.752	608.416	80%
65-	12.304	14.381	26.685	3,5%
ΣΥΝΟΛΟ	415.552	346.639	762.191	100%

4) Ποια είναι η οικογενειακή κατάσταση των αλλοδαπών;

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

	ΑΓΑΜΟΙ	ΕΓΓΑΜΟΙ	ΧΗΡΟΙ	ΔΙΑΖΕΥΓ.	ΔΙΑΣΤΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΔΡΕΣ	211.789	187.593	5.765	6.762	3.643	415.552
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	126.030	179.738	19.375	15.964	5.532	346.639
ΣΥΝΟΛΟ	337.819	367.331	25.140	22.726	9.175	762.191

5) Με τι ασχολούνται οι αλλοδαποί στην χώρα μας;

Το 85% περίπου των αλλοδαπών εργάζονται. Τα επαγγέλματα με τα οποία απασχολούνται είναι: κατασκευές (οικοδομή), εργάτες και τεχνίτες, πωλητές και έμποροι, οικιακοί βοηθοί και τέλος ασχολούνται με τη γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία.

6) Πόσος είναι ο πληθυσμός του νομού Αχαΐας και ποιο είναι το ποσοστό των αλλοδαπών που ζουν σε αυτόν;

Ο συνολικός πληθυσμός του Νομού Αχαΐας ανέρχεται σε 322.789 άτομα. Σύμφωνα με την απογραφή στο νομό μας βρίσκονται 19.120 αλλοδαποί. Αποτελούν δηλαδή το 5,9% του συνολικού πληθυσμού.

7) Ποιες είναι οι βασικότερες εθνικότητες αλλοδαπών που ζουν στο Νομό Αχαΐας;

Οι κυριότερες εθνικότητες είναι: Αλβανοί, Βούλγαροι, Ρουμάνοι, Πακιστανοί, Ουκρανοί, Μολδαβοί, Ινδοί, Ρώσοι, Γιουγκοσλάβοι, Γεωργιανοί και Πολωνοί. Το μεγαλύτερο μέρος των αλλοδαπών αποτελείται από Αλβανούς.

8) Με τι ασχολούνται οι αλλοδαποί στο Νομό Αχαΐας;

Το 70% περίπου των αλλοδαπών ασχολούνται με την γεωργία-κτηνοτροφία και με κατασκευές (οικοδομή). Ένα 15% είναι οικιακοί βοηθοί. Επίσης υπάρχουν μετανάστες που είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, έχουν δικές τους επιχειρήσεις. Το υπόλοιπο ποσοστό αλλοδαπών δεν εργάζεται.

9) Ποια είναι η άποψη των Ελλήνων για τους αλλοδαπούς που γνωρίζουν;

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι 6 στους 10 Έλληνες έχουν θετική γνώμη για τους αλλοδαπούς που γνωρίζουν, ενώ μόλις το 16% έχει αρνητική εικόνα. Αυτό δείχνει ότι το πρόβλημα γεννάται από την έλλειψη επαφής με τους μετανάστες. Ο φόβος γεννάει την απόρριψη, ενώ η γνώση και η επαφή μαζί τους, βοηθάει τους ανθρώπους να έχουν την πραγματική εικόνα.

10) Γιατί οι Έλληνες πολίτες απασχολούν μετανάστες στις δουλειές τους;

Το 60% απαντά «γιατί μόνο αυτούς βρίσκουμε», σαν δεύτερη απάντηση «γιατί οι Έλληνες δεν δουλεύουν στα χωράφια» και μόλις τρίτη την εκδοχή «γιατί είναι φθηνοί». Πάντως αξίζει να σημειωθεί ότι οι ίδιοι ερωτώμενοι δεν έχουν προσωπικές σχέσεις με τους μετανάστες, μια και ισχύουν βαθιά στερεότυπα, ειδικά με τους Αλβανούς.

11) Έχουν πρόβλημα οι Έλληνες πολίτες εάν τα παιδιά τους κάθονται στο ίδιο θρανίο με κάποιον αλλοδαπό;

Βλέπουμε ότι οι 4 στους 5 Έλληνες δεν έχουν πρόβλημα να καθίσει το παιδί τους στο ίδιο θρανίο με το παιδί του μετανάστη. Ίσως σε αυτό να έχει συντελέσει και η επαφή που ήδη υπάρχει με παιδιά αλλοδαπών καθώς το ποσοστό των αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία

είναι αρκετά μεγάλος. Περίπου 108.000 είναι οι αλλοδαποί μαθητές. Η επαφή με τα παιδιά ξεκινάει από τα πρώτα χρόνια της σχολικής τους ζωής και βοηθά σημαντικά στο να ξεπεραστούν οι προκαταλήψεις και οι φοβίες που συναντούμε αλλού.

12) Η παρουσία των μεταναστών δημιουργεί προβλήματα;

Βλέπουμε ότι σε όλη την Ελλάδα τα προβλήματα που επισημαίνουν οι Έλληνες είναι βασικά δυο: ανασφάλεια – εγκληματικότητα και ανεργία – αγορά εργασίας.

13) Υπάρχει ρατσισμός στην Ελλάδα;

Εδώ παρατηρούμε ένα διχασμό της κοινωνίας. Ο μισός πληθυσμός υποστηρίζει πως δεν υπάρχουν φαινόμενα ρατσισμού και ο άλλος μισός ότι υπάρχουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1 Μεταναστευτικές τάσεις στην Ελλάδα

Έως τώρα δεν έχει υπάρξει κάποια προσπάθεια να προσδιοριστούν ποσοτικά οι μεταναστευτικές τάσεις στην Ελλάδα. Αυτό το έλλειμμα υπάρχει εξαιτίας τριών σημαντικών προβλημάτων:

- α) τη μεγάλη έκταση του φαινομένου της παράνομης (και γι' αυτό μη υπολογίσιμης) μετανάστευσης,
- β) το χαοτικό χαρακτήρα των τριών προγραμμάτων νομιμοποίησης και την έλλειψη στοιχείων γι' αυτά και την ύπαρξη ασύνδετων στοιχείων από διαφορετικά υπουργεία που δεν είχαν επαφές μεταξύ τους, και
- γ) το πρόβλημα με τους ομογενείς.

Το *Σχήμα 1* είναι μια πρώτη προσπάθεια σκιαγράφησης των μεταναστευτικών τάσεων στην Ελλάδα. Η δημιουργία του διαγράμματος υπήρξε αρκετά δύσκολη και έγινε με την χρήση όλων των διαθέσιμων δημοσιευμένων πηγών καθώς και μη δημοσιευμένων στοιχείων που συγκεντρώσαμε για την μελέτη.

Όπως φαίνεται από το Σχήμα 1 ο ρυθμός αύξησης της μετανάστευσης στην Ελλάδα από το 1988 υπήρξε τεράστιος, πενταπλασιάζοντας τον αριθμό των μεταναστών. Από το 1991 έως το 1997, ο αριθμός των αδειών παραμονής που εξέδωσε το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης μειώθηκε παρά την μαζική εισροή μεταναστών στη χώρα. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις (1997, 2001) είχαν κάποια προσωρινά αποτελέσματα όσον αφορά τη νομιμοποίηση των μεταναστών. Ωστόσο η μεγάλη πλειοψηφία παρέμεινε σε καθεστώς παρανομίας.

Η απογραφή του 1991 δεν κατέγραψε τον ακριβή αριθμό μεταναστών καθώς συγκέντρωσε στοιχεία μόνο για όσους ήταν πολίτες της Ε.Ε. ή όσους διέμεναν νόμιμα στη χώρα. Η απογραφή του 2001 ωστόσο κατέβαλε σημαντική προσπάθεια να ετοιμάσει μια κατάσταση

όλων των μεταναστών (νόμιμων και παράνομων) και σύμφωνα με το Σχήμα 1 το πέτυχε σε μεγάλο βαθμό καθώς έχει υπολογιστεί ότι λιγότερο από 100.000 δεν εγγράφηκαν. Ωστόσο, αν προσθέσουμε τον υποθετικό αριθμό των ομογενών που καταγράφηκαν ως Έλληνες πολίτες το Σχήμα 1 αλλάζει οριστικά. Οι ομογενείς που δεν παρουσιάζονται στα στοιχεία της απογραφής και σε άλλα στοιχεία δεν είναι δυνατό να διακριθούν από τους παράνομους μετανάστες.

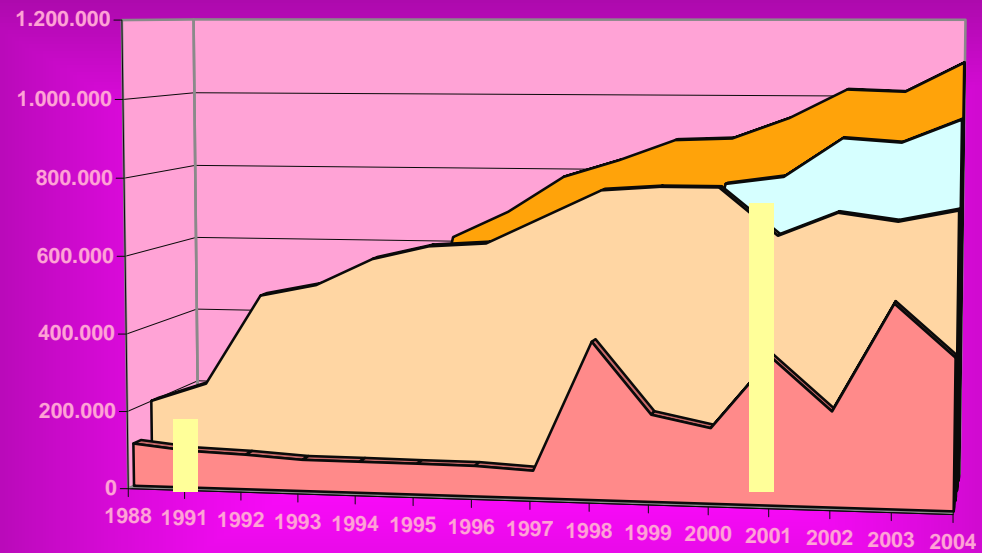
Αν λάβουμε επίσης υπόψη το πρόβλημα των καθυστερήσεων στις διαδικασίες για την έκδοση αδειών παραμονής και την έλλειψη στοιχείων για τους νόμιμους μετανάστες στα στοιχεία για τις άδειες παραμονής, τότε υπάρχει μόνο ένα συμπέρασμα: δεν μπορούμε να υπολογίσουμε με ακρίβεια τους αριθμούς των παράνομων και νόμιμων μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα αλλά ούτε και το συνολικό τους αριθμό.

Τέλος το Σχήμα 1 δείχνει τη σημασία των τέκνων των αλλοδαπών όχι μόνο για την Ελληνική εκπαίδευση αλλά και ως συνισταμένη της μεταναστευτικής ροής. Αυτό είναι το αποτέλεσμα τριών αλληλένδετων παραγόντων, το μεγάλο ποσοστό Αλβανών μεταναστών στην Ελλάδα, το μεγαλύτερο μέγεθος και νεότερη ηλικία των μελών των οικογενειών τους και την αύξηση των αδειών παραμονής για οικογενειακή συνένωση.

Συνεπώς οι αλλοδαποί μαθητές αποτελούν το 13% του συνολικού αριθμού των μεταναστών στην Ελλάδα και περίπου το ίδιο ποσοστό του συνολικού αριθμού των μαθητών ολόκληρης της χώρας, με το Αλβανικό στοιχείο να κυριαρχεί αριθμητικά.

Μέχρι το 2004 ο αλλοδαπός πληθυσμός ανέρχεται στις 900.000 άτομα που δεν ανήκουν σε χώρες της Ε.Ε. ή έχουν την ιδιότητα του ομογενή. Αν συμπεριλάβουμε τους πολίτες της Ε.Ε. ο συνολικός πληθυσμός των αλλοδαπών ανέρχεται στις 950.000. Αυτός ο αριθμός ξεπερνά κατά 200.000 τον αριθμό των αλλοδαπών που έχουν εγγραφεί στην απογραφή του 2001 και ανεβάζει το ποσοστό των αλλοδαπών επί του συνολικού πληθυσμού της χώρας στο 8,5%. Αν όμως προσθέσουμε και τον αριθμό των μεταναστών που έχουν κάρτα ομογενή τότε ο αριθμός ανέρχεται σε 1,15 εκατομμύρια ανθρώπους, δηλαδή περίπου στο 10,3% του συνολικού πληθυσμού.

ΣΧΗΜΑ 1 : Νόμιμοι και παράνομοι αλλοδαποί τρίτων χωρών (συμπεριλαμβανομένων των ομογενών) στην Ελλάδα, 1988-2004

■ Απογραφή

■ Με άδεια παραμονής (1998, 2001) ή με αίτηση για νομιμοποίηση

■ Μη εγγεγραμμένοι, αποδεκτοί ομογενείς (έως το 2001) ή με αίτηση για άδεια

■ Υπουργείο Δημόσιας Τάξης "Κάρτες Ομογενών" (υπολογισμός)

■ Μαθητές (στοιχεία για 1996, 2000, 2003)

1.2 Πληθυσμός – Δομή πληθυσμού

Ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανέρχεται σε **10.939.605** άτομα. Ο πληθυσμός της Ελλάδας μειώνεται και γερνάει. Βάσει των στοιχείων μιας μελέτης της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (EYROSTAT), ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας που το 2005 ανέρχεται σε 11.041.000 άτομα θα εξακολουθήσει να αυξάνεται μέχρι το 2025 στη συνέχεια όμως θα σημειωθεί πτωτική τάση τουλάχιστον μέχρι το 2050. Η αύξηση και η μείωση του πληθυσμού οφείλεται σε αντίστοιχη αύξηση και μείωση της μεταναστευτικής ροής.

Ειδικότερα το 2015 ο πληθυσμός της Ελλάδας εκτιμάται ότι θα είναι 11.390.000, το 2025, 11.394.000 για να πέσει το 2050 στα 10.632.000. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι το 2025 ο πληθυσμός θα αυξηθεί κατά 3,2%, το 2050 όμως θα έχει σημειώσει μείωση ίση προς 3,7%.

Από τον συνολικό πληθυσμό της Ελλάδας οι αλλοδαποί αποτελούν το 7%. Δηλαδή στην Ελλάδα βρίσκονται 762.191 εγγεγραμμένοι αλλοδαποί όπου 415.552 είναι άνδρες και 346.639 γυναίκες (54.5% άνδρες, 45.5% γυναίκες). Αυτό το νούμερο περιλαμβάνει υποθετικά τους ομογενείς, τους πολίτες της Ε.Ε. και παιδιά.

Από την απογραφή προκύπτει πως οι 48.560 αλλοδαποί είναι πολίτες της Ε.Ε., υπάρχουν ακόμη 17.426 Κύπριοι που απολαμβάνουν κάποια προνόμια λόγω της υπηκοότητάς τους. Οι υπόλοιποι 690.000 είναι υπήκοοι τρίτων χωρών (όχι όμως ομογενείς) και για όσους από αυτούς είναι ενήλικες (άνω των 18 ετών) απαιτείται από το νόμο να έχουν κανονική άδεια παραμονής στη χώρα.

Ο κύριος όγκος των μεταναστών, περίπου 80% βρίσκεται στις παραγωγικές ηλικίες 15-64 ετών, περίπου 17% αυτών είναι ηλικίας 0-14 ετών και το 3.5% είναι γεροντικός πληθυσμός (≥ 65 ετών). Οι μετανάστες δε, οι οποίοι ανήκουν στον παραγωγικό πληθυσμό, ηλικίας από 20 μέχρι 44 ετών, αποτελούν πάνω από το ήμισυ του συνολικού πληθυσμού αυτών σε άνδρες και γυναίκες.

1.3 Κατανομή αλλοδαπών ανά εθνικότητα στην Ελλάδα

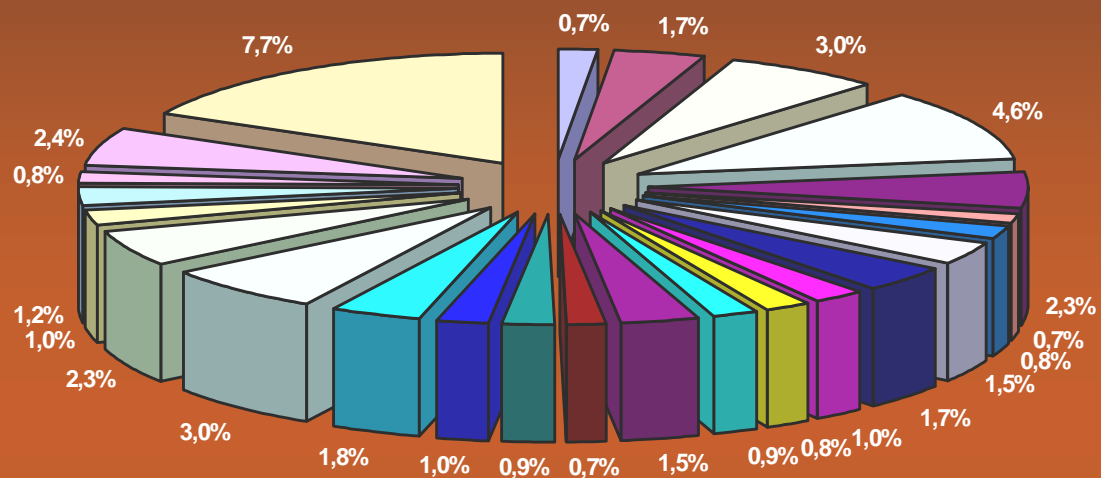
Ο αριθμός των χωρών προέλευσης/αποστολής (υπηκοότητα μεταναστών) ανέρχεται σε 215 χώρες, ενώ προστίθενται ακόμη 4 κατηγορίες με μετανάστες των οποίων η υπηκοότητα είναι: αδιευκρίνιστη, χωρίς υπηκοότητα, περιοχές μη οριζόμενες και μη οριζόμενες αλλού.

Από τις 24 κυριότερες χώρες προέλευσης/αποστολής οι 20 είναι από την Ευρώπη και την Ασία, από 10 χώρες, 2 από την Βόρεια Αμερική και μια χώρα η Αυστραλία και η Αφρική. Τα $\frac{3}{4}$ των μεταναστών προέρχονται από την Ευρώπη (56% Αλβανία και 17% οι υπόλοιπες 9 χώρες), ένα 13,9% από τις χώρες της Ασίας, από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά το 3,2%, από την Αυστραλία το 1,2%, την Αφρική το 1% και το υπόλοιπο 7,7% από τις υπόλοιπες χώρες, **Σχήμα 2.**

Η συμμετοχή των 15 χωρών-μελών της Ε.Ε. ανέρχεται στο 6,1% των μεταναστών, οι 10 προς ένταξη χώρες στην Ε.Ε. το 2004 αναλογούν στο 4,2%, ενώ οι προς ένταξη το 2007 δύο χώρες (Βουλγαρία και Ρουμανία) αναλογούν στο 7,5% του πληθυσμού των μεταναστών. Ωστόσο η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα της Ε.Ε. η οποία έχει μία εθνικότητα μεταναστών η οποία ξεπερνά το 50% του συνόλου των αλλοδαπών που βρίσκονται στη χώρα.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΩΝ, πλην Αλβανίας
ΣΧΗΜΑ 2

■ ΜΟΛΔΑΒΙΑ	■ ΠΟΛΩΝΙΑ	■ ΡΟΥΜΑΝΙΑ	■ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	■ ΚΥΠΡΟΣ	■ ΓΑΛΛΙΑ	■ ΙΤΑΛΙΑ	■ ΓΕΡΜΑΝΙΑ
■ Η.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	■ ΤΟΥΡΚΙΑ	■ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	■ ΙΝΔΙΑ	■ ΠΑΚΙΣΤΑΝ	■ ΣΥΡΙΑ	■ ΙΡΑΚ	■ ΑΡΜΕΝΙΑ
■ ΟΥΚΡΑΝΙΑ	■ ΓΕΩΡΓΙΑ	■ ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠ.	■ ΑΙΓΥΠΤΟΣ	■ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	■ ΚΑΝΑΔΑΣ	■ Η.Π.Α	■ ΆΛΛΕΣ

1.4 Αναλογία των δύο φύλων

Όπως φαίνεται από το *Σχήμα 3* η αναλογία των δύο φύλων στις διάφορες εθνικότητες των αλλοδαπών δεν είναι σταθερή. Υπάρχει μια σχετική ισορροπία στην αναλογία των δύο φύλων, όμως για ορισμένες εθνικότητες παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις.

Πιο συγκεκριμένα, οι Ασιατικές χώρες (Πακιστάν και Ινδία) έχουν εξ' ολοκλήρου σχεδόν μόνο ανδρικό πληθυσμό. Το ίδιο ισχύει και για τις Αραβικές χώρες. Η Συρία και η Αίγυπτος έχουν ποσοστά ανδρικού πληθυσμού της τάξης του 80%.

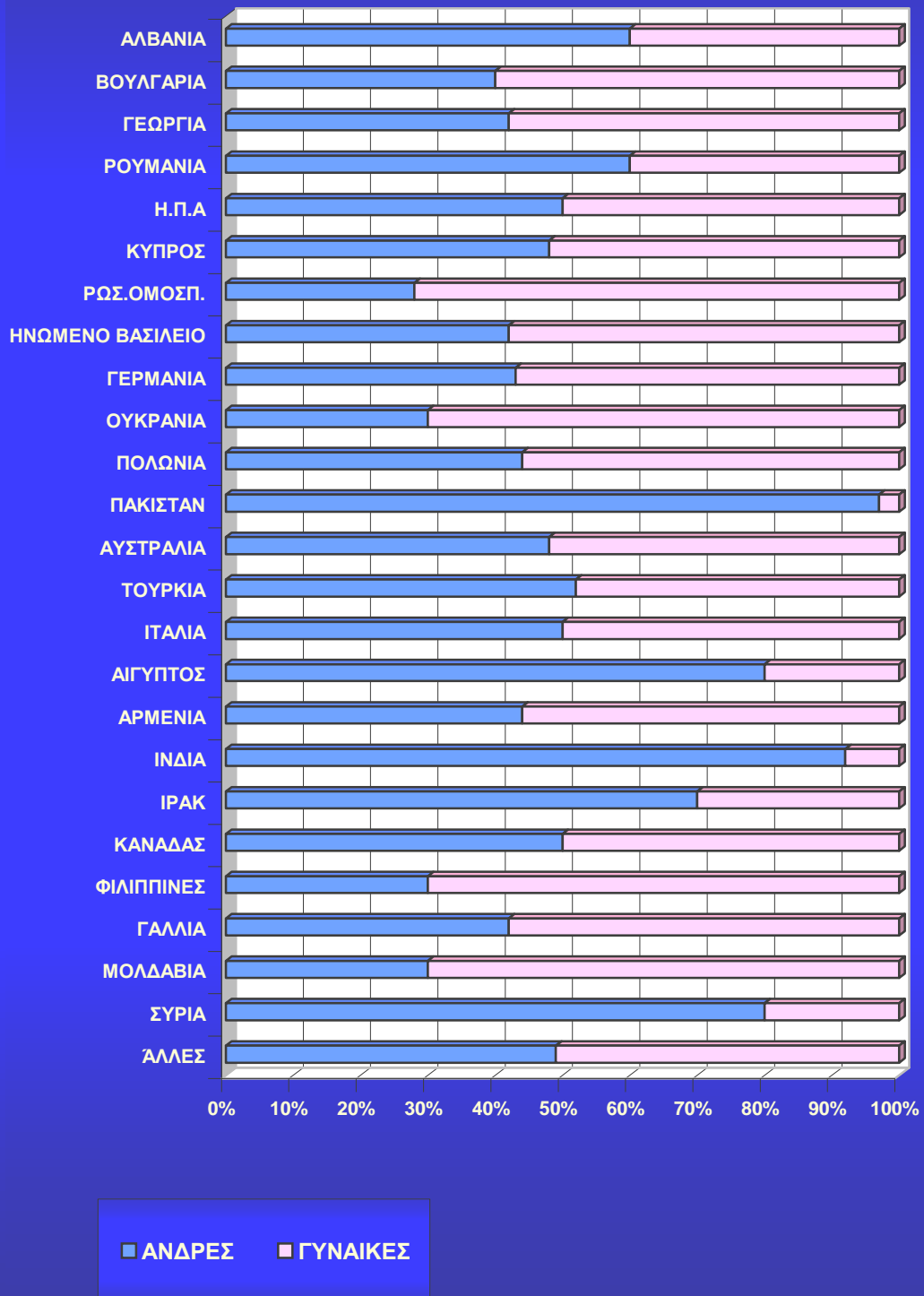
Άλλες εθνικότητες έχουν υψηλή παρουσία γυναικείου πληθυσμού. Η Ουκρανία, οι Φιλιππίνες και η Μολδαβία έχουν ποσοστά γυναικείου πληθυσμού της τάξης του 70%. Η Αλβανία και η Ρουμανία έχουν ποσοστό 60% ανδρών μεταναστών.

Οι άλλες σημαντικές αριθμητικά εθνικότητες 9 (Βουλγαρία, Γεωργία, Η.Π.Α., Κύπρος, Ρωσία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Πολωνία) έχουν ποσοστά γυναικείου πληθυσμού που ανέρχεται στο 50-60% του συνολικού πληθυσμού.

Τέλος, οι Πακιστανοί που έχουν ποσοστό πληθυσμού 1,4% του συνολικού αριθμού των μεταναστών δεν έχουν σχεδόν καθόλου γυναικείο πληθυσμό.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Σχήμα 3

1.5 Είσοδος και έξοδος εκτός Ε.Ε. στην Ελλάδα

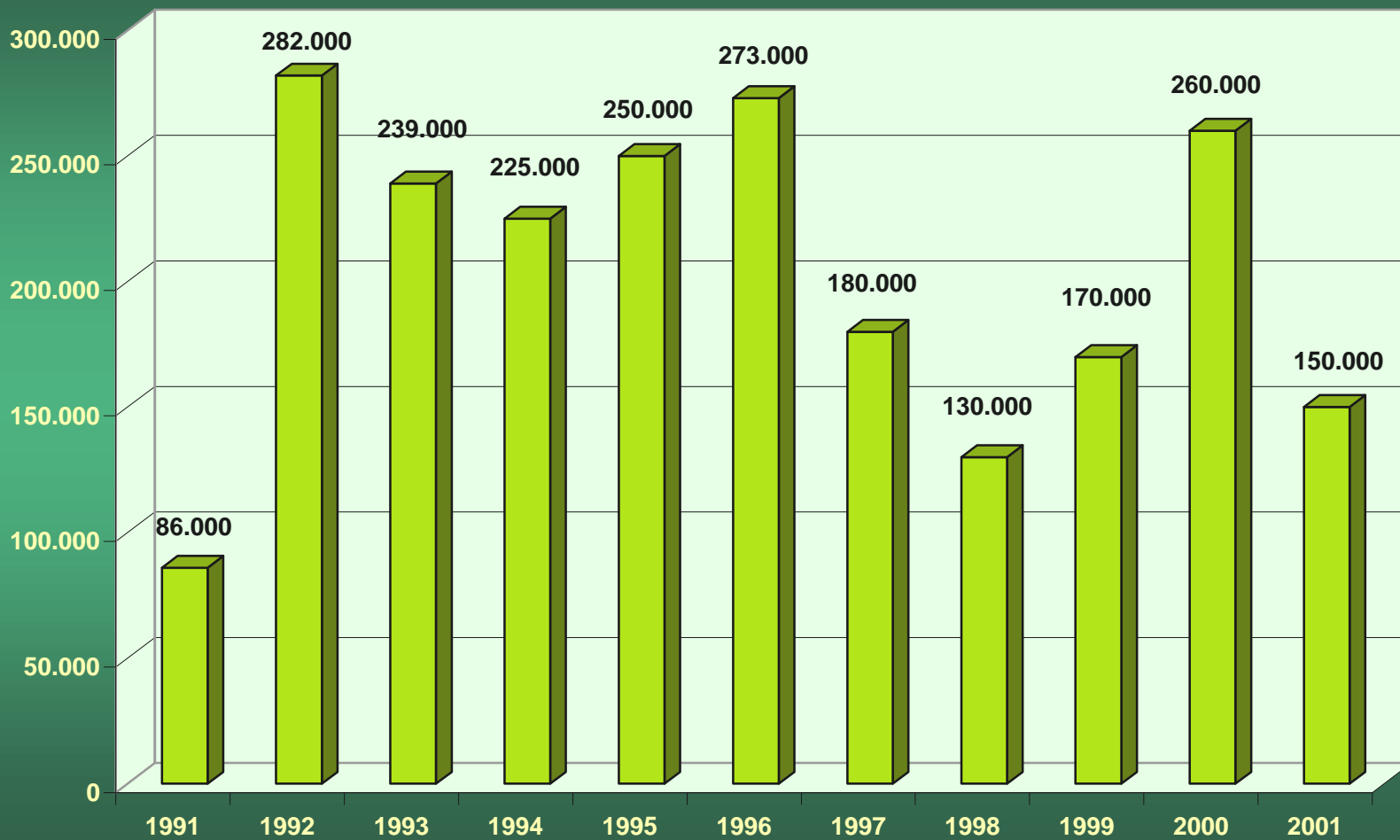
Η αρχική μαζική είσοδος των παράνομων μεταναστών στην Ελλάδα από το 1991 και μετά ήταν αδύνατο να υπολογιστεί ποσοτικά. Ωστόσο, περιοδικές σαρώσεις από την αστυνομία για παράνομους μετανάστες είχαν ως αποτέλεσμα μαζικές απελάσεις αλλοδαπών αποκλειστικά στις γειτονικές Βαλκανικές χώρες. Αυτές οι «επαναπροωθήσεις» των αλλοδαπών έγιναν σε μαζική κλίμακα και έχουν καταγγελθεί ως παράνομες από τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή και θεωρητικά έχουν σταματήσει. Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αρνείται πλέον ότι υπήρξαν στοιχεία γι' αυτές τις ενέργειες όμως ανεπίσημα στοιχεία γι' αυτές τις απελάσεις έχουν δοθεί κατά καιρούς από αυτό το υπουργείο.

Το **Σχήμα 4** δείχνει τα ετήσια νούμερα για τα έτη 1991–2001. Καμία άλλη Ευρωπαϊκή χώρα δεν κατόρθωσε να παρακάμψει τις νόμιμες διαδικασίες και να απελάσει τόσο μεγάλους αριθμούς παράνομων μεταναστών (πάνω από 200.000 ετησίως για τα έτη 1992-1996). Η μεγάλη πλειοψηφία των μεταναστών που «επαναπροωθήθηκαν» ήταν Αλβανοί και οι περισσότεροι διέσχισαν εκ νέου τα σύνορα και επανήλθαν στην Ελλάδα.

Πιο πρόσφατα στοιχεία για την άρνηση εισόδου στη χώρα, στα σύνορα παραθέτουν μικρότερους αριθμούς: 19.000 το 2002 και 13.000 το 2003. Επιπλέον, τα στοιχεία για μετανάστες που έχουν συλληφθεί ως παράνομοι και αναμένουν απέλαση είναι 27.000 για το 2002 και 30.000 για το 2003. Με Ευρωπαϊκά κριτήρια αυτοί οι αριθμοί είναι πιο λογικοί από ότι οι εκατοντάδες χιλιάδες που καταγράφηκαν τη δεκαετία του 1990, στοιχεία από το Υπουργείο Ναυτιλίας δείχνουν μικρούς αριθμούς παράνομων μεταναστών που έχουν συλληφθεί για παράνομη είσοδο στη χώρα παρά δραματική κάλυψη από τον Τύπο, αυτοί οι αριθμοί ήταν 4.000 για το 2002 και 2.400 για το 2003.

Γενικά δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για την νόμιμη είσοδο στη χώρα. Για την εποχική εργασία τα στοιχεία από το Υπουργείο Εσωτερικών δείχνουν ένα συνολικό αριθμό ατόμων για το 2003-2004 της τάξης των 16.000. Υποθέτουμε ότι αυτός ο αριθμός καλύπτει δύο χρονικές περιόδους και συνεπώς ο μέσος όρος ανέρχεται σε 8.000 ανά έτος. Οι εθνικότητες που αναφέρονται στα στοιχεία είναι Βούλγαροι (8.000), Αλβανοί (7.000) και Αιγύπτιοι (1.200).

"ΕΠΑΝΑΠΡΟΩΘΗΣΕΙΣ" ΧΩΡΙΣ ΝΟΜΙΜΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Σχήμα 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

2.1 Διάρκεια παραμονής των αλλοδαπών στην Ελλάδα

Δεδομένης της απουσίας επίσημων δεδομένων σε αυτό το σημείο- ακόμα και αυτών των καταχωρημένων μεταναστών- μια ερώτηση στην απογραφή ζητάει από τους δηλωμένους αλλοδαπούς εργάτες τον καιρό παραμονής τους στην Ελλάδα, δίνοντας τους τρεις επιλογές: λιγότερο από χρόνο, 1-5 χρόνια και περισσότερο από 5 χρόνια. Τα αποτελέσματα για τις κυριότερες μη οικονομικά αναπτυγμένες χώρες είναι τα εξής: Περίπου οι μισοί Αλβανοί ισχυρίστηκαν ότι είναι στην Ελλάδα περισσότερα από 5 χρόνια. Οι μετανάστες από τις Φιλιππίνες και μέχρι ενός σημείου από την Αίγυπτο και την Πολωνία, φαίνεται σε μεγάλο ποσοστό να παραμένουν στην Ελλάδα για περισσότερο από 5 χρόνια. Πρόσφατοι μετανάστες από την Βαλκανική και την Ευρώπη απάντησαν κυρίως 1-5 χρόνια, όπως έπραξαν αυτοί από το Πακιστάν, την Ινδία και το Μπαγκλαντές. Μόνο οι Μολδαβοί δεν αποτελούν μόνιμους κατοίκους για περισσότερα από 5 χρόνια, καθώς και οι άνδρες Ουκρανοί.

Αν οι περισσότεροι από αυτούς τους μετανάστες έχουν παραμείνει στην Ελλάδα από το 1991, τότε το επακόλουθο είναι ότι περίπου ο μισός πληθυσμός μεταναστών της Ελλάδας υπερβαίνει σε διάρκεια παραμονής τα 8 χρόνια και μάλλον το 80% βρίσκεται στη χώρα για τουλάχιστον 5 χρόνια.

2.2 Νόμιμοι μετανάστες στην Ελλάδα

Ο αριθμός των νομίμων μεταναστών δεν μπορεί να εκτιμηθεί από τα πρόσφατα δεδομένα. Είναι δυνατό ο αριθμός για τον Ιανουάριο του 2004 (509.000) να είναι σχετικά ακριβής, ωστόσο αυτό δεν είναι σίγουρο. Παρ' όλα αυτά, από τον Οκτώβριο του 2004 έχουν εκδοθεί περίπου 700.000 άδειες. Αυτός ο αριθμός είναι υψηλότερος από τον αριθμό της απογραφής των 592.159 ενηλίκων που πρέπει να έχουν άδεια παραμονής. Παρ' ότι τα παιδιά ηλικίας 14-17, που δεν είναι σε εκπαιδευτικό σύστημα, ζητούν τις δικές τους άδειες, αυτό δεν αλλάζει αισθητά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει διανεμίει περισσότερες άδειες παραμονής σε αριθμό μεγαλύτερο από αυτό που παρουσιάζεται στην απογραφή. Τα αθροιστικά δεδομένα εμφανίζουν τους Αλβανούς οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει άδεια να αριθμούν τους 432.120, ένας αριθμός επίσης αισθητά παραπάνω από τον αριθμό της Απογραφής των 344.526 ατόμων ηλικίας 15+ ετών το 2001.

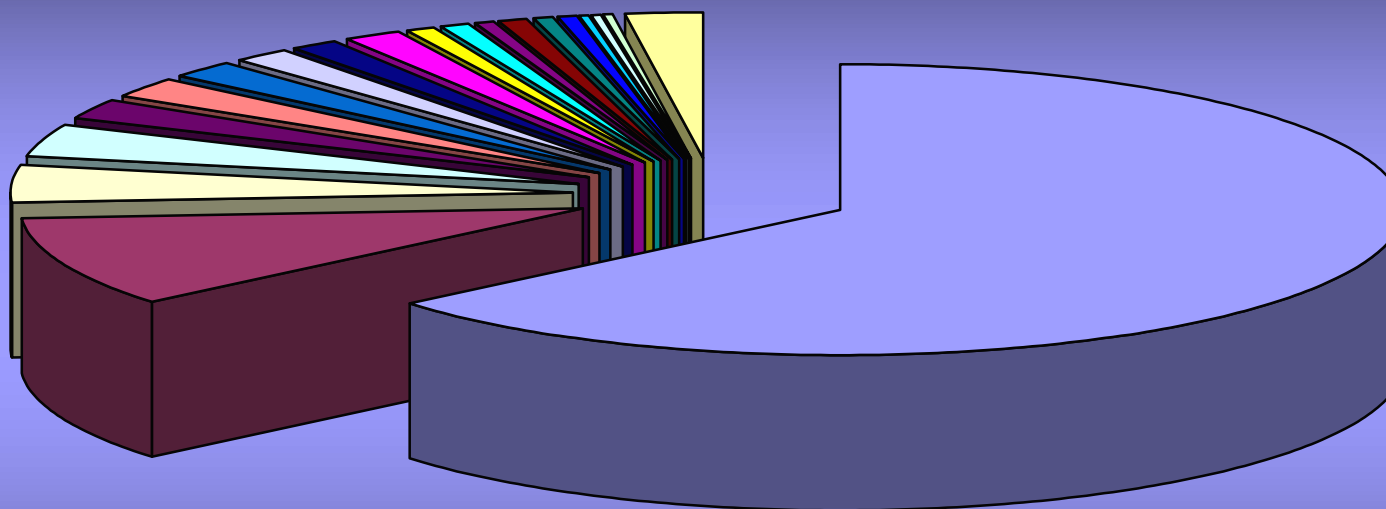
Το **Σχήμα 5** δείχνει τις αναλογίες των εθνικοτήτων με εξασφαλισμένες άδειες παραμονής το 2003-2004, χρησιμοποιώντας την αθροιστική χρησιμοποίηση δεδομένων. Μετά την συνήθη κυριαρχία των Αλβανών, υπάρχουν 66.787 Βούλγαροι, 29.108 Ρουμάνοι και 23.008 Ουκρανοί.

Όλες οι εθνικότητες δείχνουν μία σημαντική αύξηση στις άδειες σε σύγκριση με την Απογραφή, εκτός από τους Πολωνούς (σημαντική μείωση) και τους Φιλιπινέζους (σχεδόν το ίδιο). Παρ' όλους τους αυξανόμενους αριθμούς σχεδόν όλων των εθνικοτήτων, μερικές εθνικότητες έχουν τροποποιήσει τη σειρά κατάταξή τους στην παρουσία ομάδων μεταναστών στην Ελλάδα, κυρίως λόγω των πρόσφατων μεταναστεύσεων. Αυτές περιλαμβάνουν τους Βούλγαρους, Ουκρανούς, Γεωργιανούς, Μολδαβούς, Μακεδόνες και Κινέζους.

Κοιτώντας προς μια ευρεία γεωγραφική περιοχή καταγωγής το **Σχήμα 6** δείχνει την συντριπτική σημασία της Κεντρικής Ευρώπης, ακολουθούμενης από την Ασία (κυρίως Πακιστάν, Γεωργία, Ινδία, Φιλιππίνες, Μπαγκλαντές, Αρμενία και Κίνα). Τα Νέα Ευρωπαϊκά Ανεξάρτητα Κράτη είναι εξίσου σημαντικά, με 6,7%. Αυτά είναι η Ουκρανία, η Μολδαβία και η Ρωσία.

Μια σύγκριση μεταξύ των μεταναστών που έχουν εξασφαλίσει άδειες παραμονής και αυτών που έχουν καταμετρηθεί στην Απογραφή μας βοηθάει να αποκτήσουμε μια καλύτερη εικόνα των εξελίξεων. Το **Σχήμα 7** δείχνει ακριβώς αυτό το στοιχείο ανά χώρα καταγωγής για άτομα ηλικίας 15+ στην Απογραφή και κατόχους αδειών παραμονής. Είναι ξεκάθαρο, υπάρχουν περίπου 120.000 επιπλέον άτομα από την Κεντρική Ευρώπη, αλλά μόνο μικρές καταγεγραμμένες αυξήσεις από τα Νέα Ευρωπαϊκά Ανεξάρτητα Κράτη, την Ασία και την Βόρεια Αφρική.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΧΩΝ Α. Π ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2003-4
ΣΧΗΜΑ 5

■ ΑΛΒΑΝΙΑ 63,2%	■ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 9,8%	■ ΡΟΥΜΑΝΙΑ 4,3%	■ ΟΥΚΡΑΝΙΑ 3,4%	■ ΠΑΚΙΣΤΑΝ 2,4%
■ ΓΕΩΡΓΙΑ 2,2%	■ ΜΟΛΔΑΒΙΑ 1,7%	■ ΑΙΓΥΠΤΟΣ 1,6%	■ ΙΝΔΙΑ 1,6%	■ ΡΩΣΙΑ 1,5%
■ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ 0,9%	■ ΠΟΛΩΝΙΑ 0,7%	■ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ 0,7%	■ ΣΥΡΙΑ 0,7%	■ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ 0,7%
■ ΑΡΜΕΝΙΑ 0,6%	■ ΚΙΝΑ 0,2%	■ Η.Π.Α 0,2%	■ ΝΙΓΗΡΙΑ 0,2%	■ ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ 2,3%

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΧΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2003-4

ΣΧΗΜΑ 6

□ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ 80%

■ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΡΑΤΗ 6,7%

■ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΥΡΩΠΗ 0,1%

■ ΥΠΟΛΟΙΠΑ Ν.Α.Κ 1,1%

■ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ 9,4%

■ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΑΣΙΑ 0,3%

■ ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ 0,2%

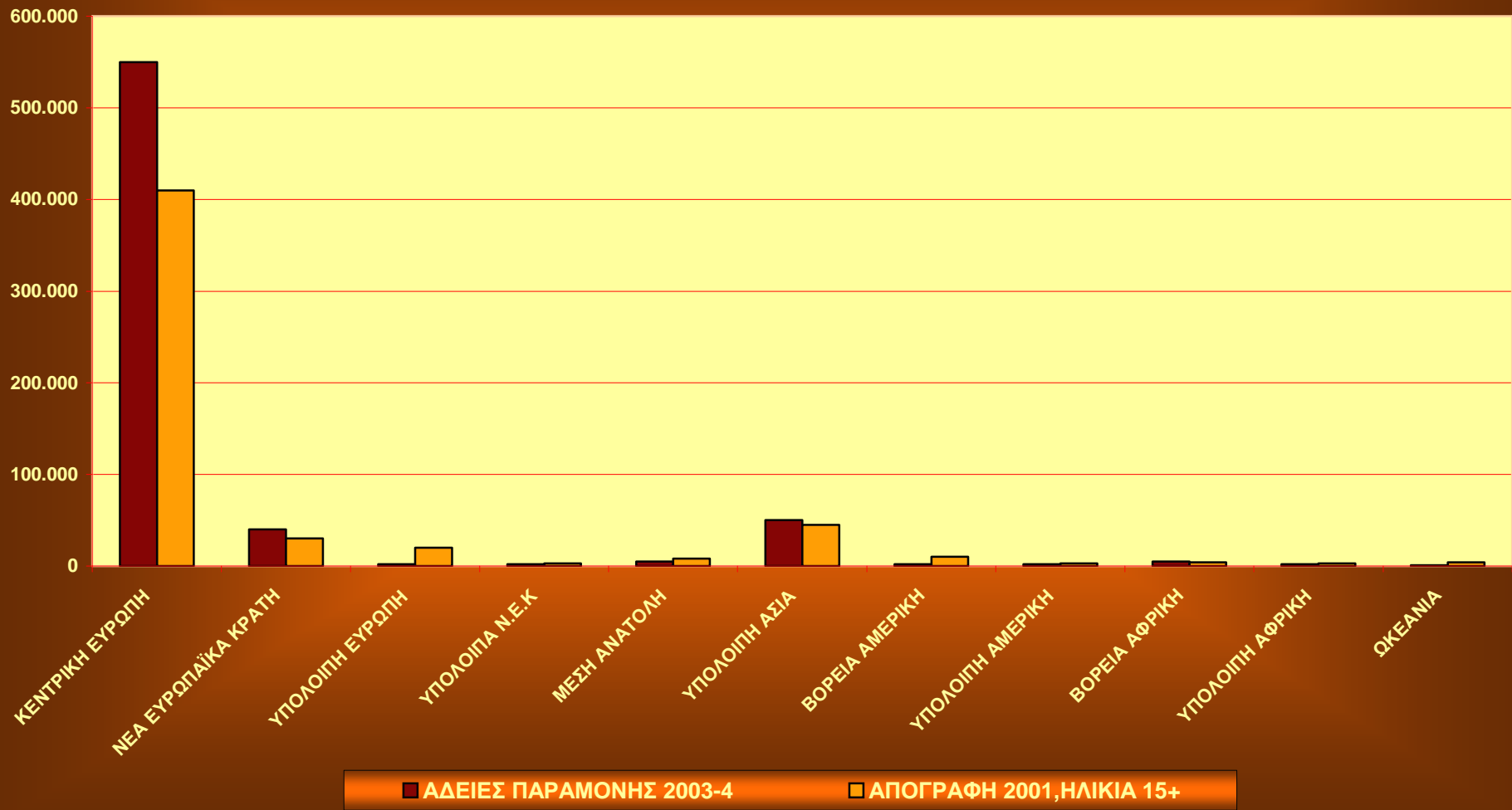
■ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗ 1,8%

■ ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ 0,6%

■ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΑΦΡΙΚΗ 0,1%

■ ΩΚΕΑΝΙΑ 0,1%

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ, 2003-4 ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 2001 ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ, ΣΧΗΜΑ 7

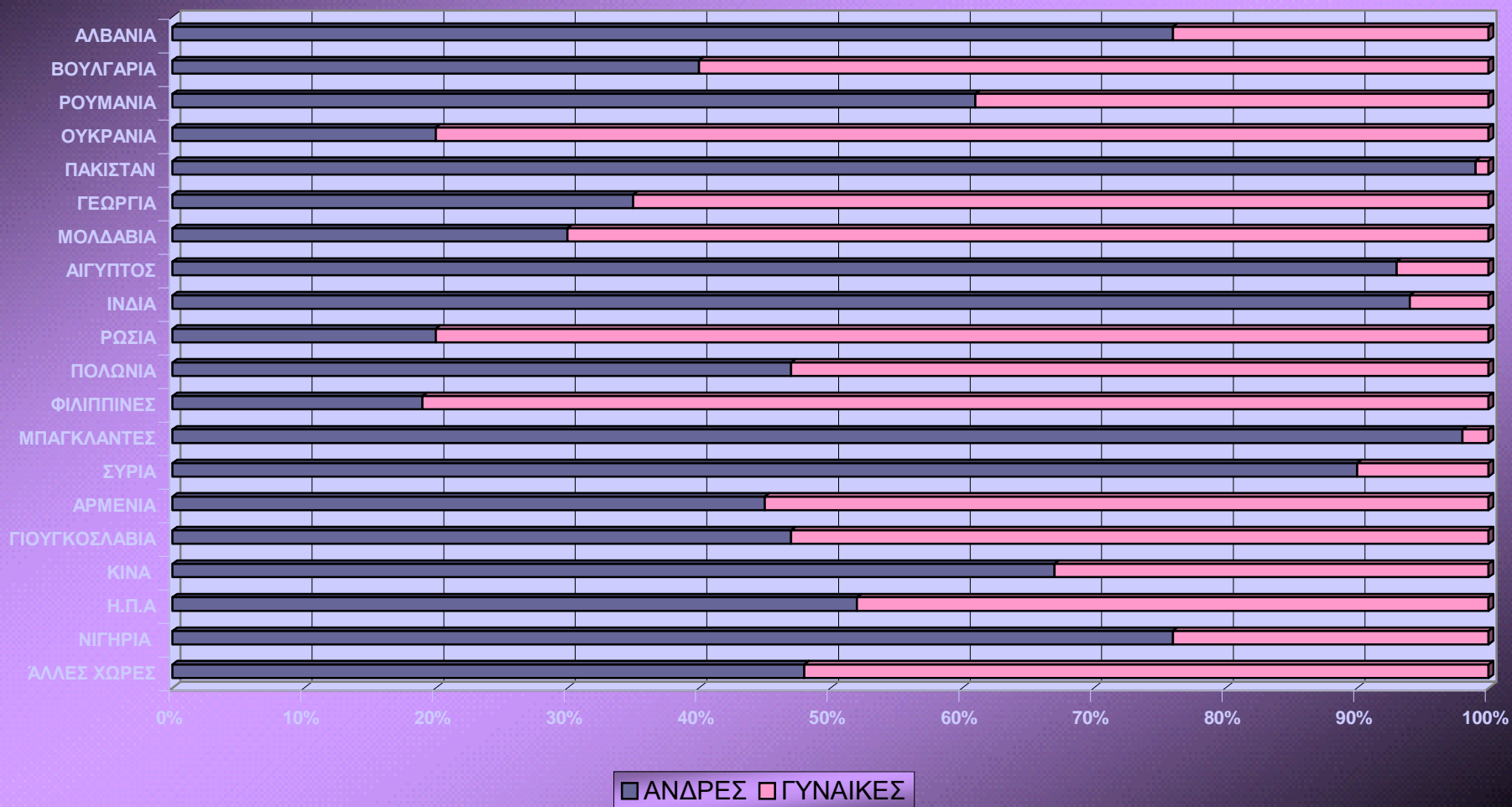
2.3 Ισορροπία φύλων των ομάδων των μεταναστών

Το *Σχήμα 8* δείχνει τις ισορροπίες των κυριότερων εθνοτήτων. Υπάρχουν μερικές εκπλήξεις εδώ. Παρ' ότι το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και η Ινδία δείχνουν την αναμενόμενη κυριαρχία των αντρών, μερικές χώρες έχουν περιέλθει σε χειρότερη κατάσταση σε σύγκριση με τα δεδομένα που δείχνει η Απογραφή.

Συγκεκριμένα, η Συρία δείχνει 90% άντρες, η Αίγυπτος πάνω από 90%, η Ρουμανία τώρα πάνω από 60% και η Αλβανία από 58% σε 76%. Αυτή η τάση υποδηλώνει την αυξημένη χρήση του αντρικού εργατικού δυναμικού βαριάς χρήσης και είναι συνεπής με την εκτεταμένη κατασκευαστική εργασία κατά τα τελευταία δύο χρόνια για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Οι ανισορροπίες στα φύλα μεταξύ των εθνοτήτων με θηλυκή προκατάληψη έχουν επίσης επιδεινωθεί, λόγω των εξής δεδομένων: οι Φιλιππίνες, η Ουκρανία και η Ρωσία είναι τώρα κατά 80% θηλυκού γένους. Είναι πιθανόν ότι αυτό μπορεί να εξηγηθεί λόγω της έμφασης στην εργασία για την κατοχή μιας νόμιμης θέσης στην Ελλάδα, η οποία, όσο απορροφά νέα εργατική μετανάστευση, μπορεί να αφήνει άλλους χωρίς σταθερή εργασία σαν παράνομους μετανάστες.

**ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΤΩΝ ΣΥΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΔΕΙΕΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ, 2003-
4, ΣΧΗΜΑ 8**

2.4 Λόγοι παραμονής στην Ελλάδα

Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι οικονομικοί μετανάστες εγκαταλείπουν τις πατρίδες τους με αποκλειστικό σκοπό την εργασία, σε αντίθεση με τους πρόσφυγες οι οποίοι αναγκάζονται να ξενιτευτούν για διαφορετικούς λόγους. Η εργασία είναι το μοναδικό κίνητρο και η φτώχεια η βασική αιτία της μετακίνησης των μεταναστών προς την χώρα μας. Η κοινωνικοοικονομική εξαθλίωση, είναι ο πιο σημαντικός λόγος μετανάστευσης, σε συνδυασμό με την μεγάλη ανεργία στις χώρες προέλευσης.

Πάνω από το ήμισυ των αλλοδαπών δήλωσε ότι ήρθε για εργασία, δηλαδή το 54,2%, ενώ ένα σημαντικό μέρος το οποίο ξεπερνά το 1/5 αυτών δήλωσε άλλο λόγο (21,5%). Την επανένωση οικογένειας ως λόγο εγκατάστασης, δήλωσε το 13%, για επαναπατρισμό ή παλιννόστηση περίπου το 7%, την αναζήτηση ασύλου ή ως πρόσφυγες 1,3% και 0,3% αντίστοιχα, ενώ για σπουδές έχει εισέλθει το 2,7% των μεταναστών (**Σχήμα 9**).

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών μεταναστών δήλωσε ως λόγο εγκατάστασης την εργασία 59,2%, έναντι 40,8% των γυναικών. Όσον αφορά τους άλλους λόγους εγκατάστασης οι άνδρες ξεπερνούν το ήμισυ στις «Σπουδές», «Αναζήτηση Ασύλου» και «Πρόσφυγες», (50,1%, 51,5% και 52,4% αντίστοιχα), επίσης αντιστοιχούν περίπου στο ήμισυ στους «Άλλοι Λόγοι» (49,8%), ενώ υπολείπονται των γυναικών στους λόγους «Επαναπατρισμός-Παλιννόστηση» και «Επανένωση Οικογένειας» (47,7% και 47,9% αντίστοιχα), **Σχήμα 10**.

Οι παραπάνω αναλογίες τόσο ως προς τους λόγους εγκατάστασης όσο και οι αναλογίες μεταξύ ανδρών και γυναικών διαφοροποιούνται στην ανάλυση ανά υπηκοότητα, **Σχήμα 11**.

- Οι μετανάστες που προέρχονται από την Αλβανία, οι οποίοι αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών, πάνω από το ήμισυ, ο λόγος εγκατάστασης είναι η εργασία (55%), περίπου το 1/4 δήλωσε άλλοι λόγοι (24,3%) και ένα 16% την επανένωση οικογένειας.
- Στις χώρες της Ε.Ε. (15 χώρες) το μεγαλύτερο μέρος, περίπου το 40% αυτών, ο λόγος εγκατάστασης είναι οι άλλοι λόγοι, πάνω από το 1/3 για εργασία (35,7%), το 13,5% την επανένωση οικογένειας και ένα 9,5% για επαναπατρισμό-παλιννόστηση.

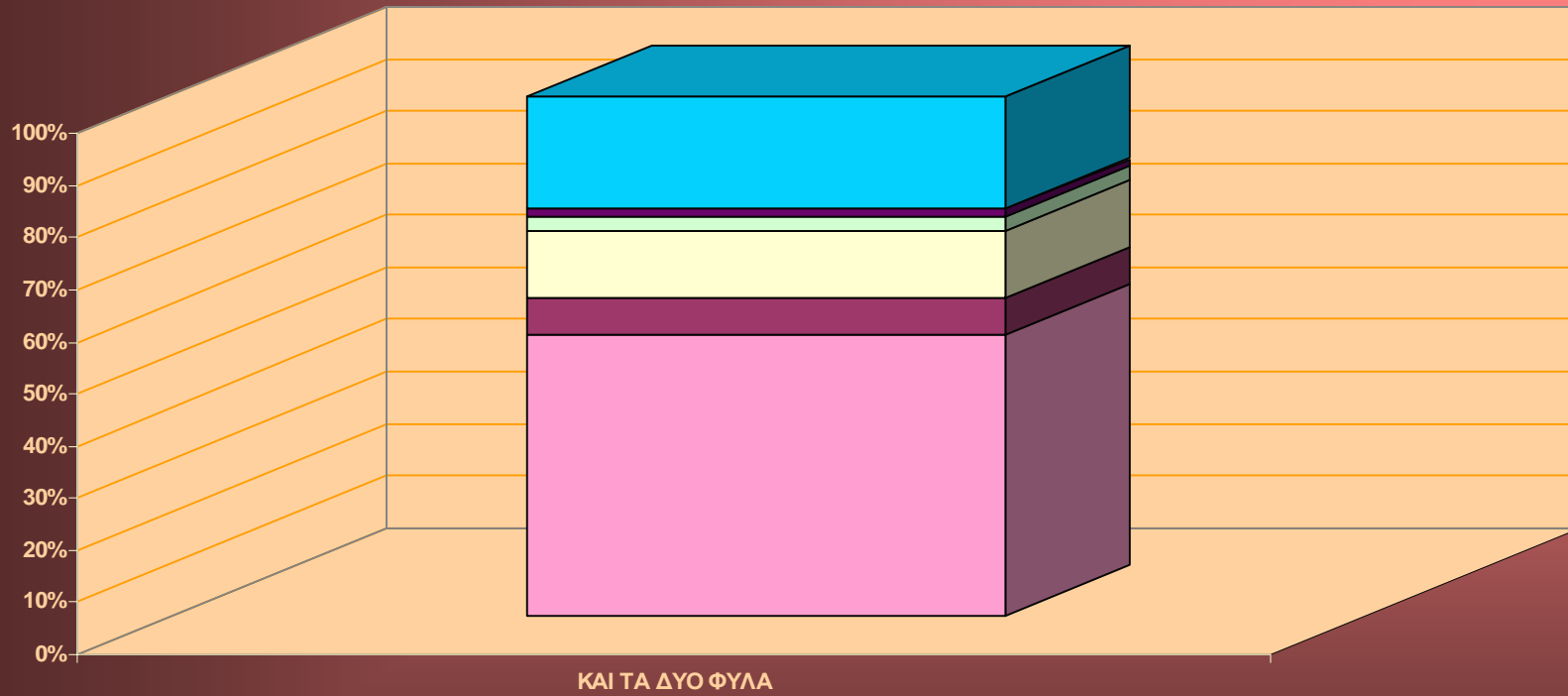
- Από τις 10 χώρες με τις οποίες θα διευρυνθεί η Ε.Ε., η εργασία ως λόγος εγκατάστασης έχει το μεγαλύτερο μερίδιο 43,2%, δεύτερος κατά σειρά λόγος είναι οι σπουδές 21,8%, οι άλλοι λόγοι αντιστοιχούν στο 17,2% και το 7,8% στην επανένωση οικογένειας.
- Ως προς τις δύο ακόμα χώρες με τις οποίες θα διευρυνθεί η Ε.Ε (Βουλγαρία, Ρουμανία), το 78,5% ως λόγο εγκατάστασης δήλωσε την εργασία, το 8,6% άλλους λόγους και το 7,1% την επανένωση οικογένειας.
- Από τις 15 χώρες όπου οι μετανάστες ξεπερνούν τις 5.000 και δεν ανήκουν στις παραπάνω υπηκοότητες, λίγο μεγαλύτερο από το ήμισυ ως λόγο εγκατάστασης δήλωσε την εργασία (51,3%), το 1/5 τον επαναπατρισμό-παλιννόστηση, το 14,2% άλλους λόγους και το 9,3% την επανένωση οικογένειας.
- Τέλος, από τις υπόλοιπες χώρες πάνω από το ήμισυ δήλωσε την εργασία ως κύριο λόγο εγκατάστασης, ενώ το 1/5 άλλους λόγους (53% και 20% αντίστοιχα). Οι κατηγορίες επανένωση οικογένειας και επαναπατρισμός-παλιννόστηση αθροιστικά αντιστοιχεί το 16% αυτών, για σπουδές το 5,5%, για αναζήτηση ασύλου το 3,8% και το υπόλοιπο 1% στους πρόσφυγες.

Χαρακτηριστικό των υπηκόων των χωρών της Ε.Ε. (15 χώρες) καθώς και όλων των χωρών με τις οποίες μελλοντικά αυτή θα διευρυνθεί, μεγαλύτερη είναι συμμετοχή των γυναικών έναντι των ανδρών σε όλους τους λόγους εγκατάστασης, σε αντίθεση με τις συνολικές αναλογίες μεταξύ των δύο φύλων στους μετανάστες.

2.5 Διάρκεια των αδειών παραμονής

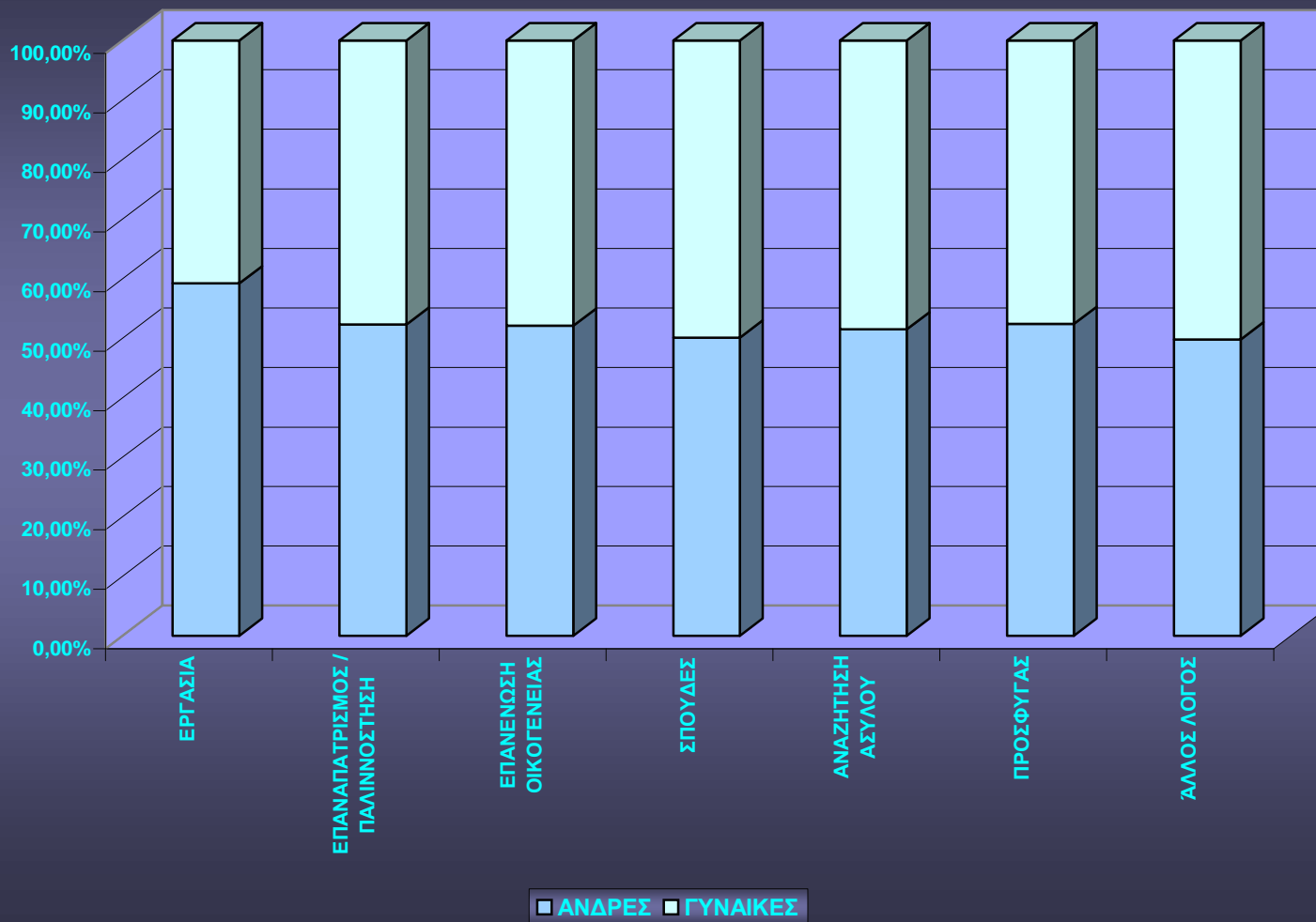
Το **Σχήμα 12** δίνει μία ανάλυση των διαρκειών των αδειών. 91,5% είναι για περισσότερο από ένα με δύο χρόνια. Το 5,4% είναι για λιγότερο από ένα χρόνο, αυτοί είναι εποχιακοί εργάτες (6 με 9 μήνες) και άδειες προσωρινής επανένωσης οικογενειών (3 μήνες). 3% των κατόχων αδειών ωφελούνται από το καθεστώς της Ε.Ε. για τα μέλη των οικογενειών της Ε.Ε., με 5-ετείς άδειες και μόνο το 0,1% έχουν άδειες αορίστου χρόνου.

ΛΟΓΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΣΧΗΜΑ 9

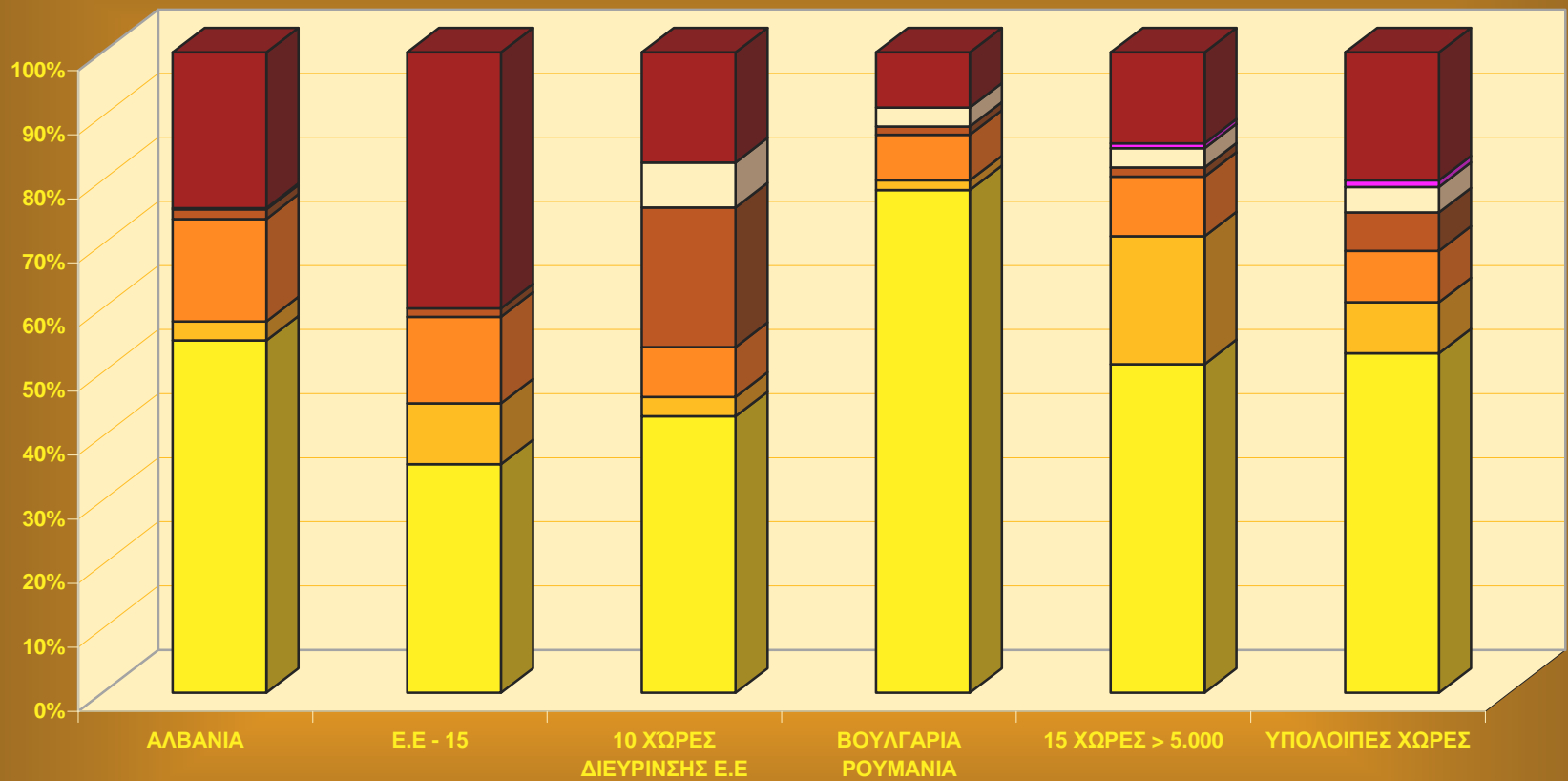

- ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΣΠΟΥΔΕΣ
- ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ
- ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ/ΠΑΛΙΝΟΣΤΗΣΗ
- ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΣΥΛΟΥ
- ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
- ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΦΥΛΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ, ΣΧΗΜΑ 10

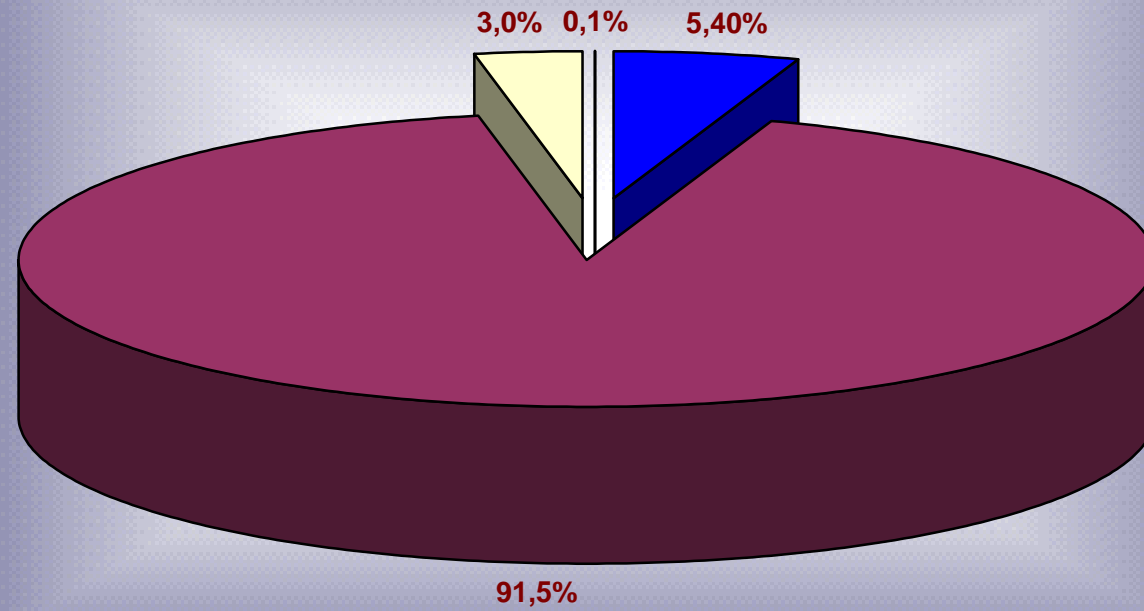

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΛΟΓΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ, ΣΧΗΜΑ 11

- ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΣΠΟΥΔΕΣ
- ΆΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ
- ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ / ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ
- ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΣΥΛΟΥ
- ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
- ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΔΕΙΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ, ΣΧΗΜΑ 12

< 1 έτος **1 ή 2 έτη** **5 έτη (για Ε.Ε, μέλη οικογενειών)** **Αορίστου χρόνου**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

3.1 Μετανάστες στην Ελληνική Αγορά Εργασίας

Παρά τις προηγούμενες νομιμοποιήσεις μεταναστών, με τις πράσινες κάρτες, που απαιτούσαν συμβόλαια εργασίας και εγγραφή σε ασφαλιστικό φορέα, δεν έχουν γνωστοποιηθεί στοιχεία από τα επίσημα αρχεία για την απασχόληση των μεταναστών πριν από την απογραφή του 2001. Οι μόνες αξιόπιστες και εκτενείς πηγές πληροφοριών είναι η απογραφή, τα στοιχεία για τις άδειες παραμονής και τα στοιχεία του Ι.Κ.Α. Δεν υπάρχει τίποτα διαθέσιμο από το Υπουργείο Εργασίας που είναι όμως υπεύθυνο για τις τρεις προηγούμενες προσπάθειες νομιμοποιήσεως και για την έκδοση αδειών εργασίας στην Ελλάδα.

Η γεωγραφική κατανομή των μεταναστών από τρίτες χώρες (δηλαδή εκτός Ε.Ε.) ακολουθεί το μοτίβο των άλλων χωρών. Οι μετανάστες προσελκύονται σε οικονομικά ανεπτυγμένες περιοχές όπου

υπάρχει εργασία. Γι' αυτό το λόγο οι συγκεντρώσεις μεταναστών παρατηρούνται στην Αττική και σε τουριστικές περιοχές όπως τα νησιά. Η βασική εξαίρεση είναι τα σύνορα με την Αλβανία όπου ορισμένες περιοχές έχουν μεγάλο αριθμό Αλβανών. Ωστόσο η ακριβής μορφή της εργασίας τους δεν γνωστοποιείται από τα επίσημα στοιχεία.

Η απογραφή δείχνει 413.300 μετανάστες που δήλωσαν ότι έχουν έρθει στην Ελλάδα για να δουλέψουν, αποτελώντας λιγότερο από το 1/10 του συνολικού εργατικού δυναμικού (9,6%). Περί τους 391.700 μετανάστες απασχολούνται ενώ οι άνεργοι πλησιάζουν τις 40.000 συμμετέχοντας κατά 9,5% και 7,8% στο σύνολο της απασχόλησης και των ανέργων αντίστοιχα, ενώ το μέσο ποσοστό ανεργίας των μεταναστών είναι μικρότερο από το μέσο της χώρας (9,2% έναντι 11%). Το ποσοστό ανεργίας των ανδρών μεταναστών είναι μικρότερο ενώ των γυναικών μεγαλύτερο, από το μέσο ποσοστό ανεργίας των μεταναστών (8% και 11,9% αντίστοιχα).

Το **Σχήμα 13** δείχνει την κατανομή των υπηκοοτήτων και περιλαμβάνει και τους πολίτες της Ε.Ε. Οι Αλβανοί αποτελούν την μεγάλη πλειοψηφία με 240.000 άτομα (58%). Ακολουθούν οι Βούλγαροι με 28.000 άτομα και οι Ρουμάνοι με 17.000. Εάν συγκρίνουμε το αυτοδηλωμένο εργατικό δυναμικό με το σύνολο του αλλοδαπού πληθυσμού της απογραφής είναι προφανές ότι κάποιες εθνικότητες κυριαρχούν στο εργατικό δυναμικό. Στην πραγματικότητα, αυτή η ομάδα αποτελείται από μετανάστες τρίτων χωρών (εκτός Ε.Ε.), δηλαδή από την Αλβανία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, το Πακιστάν, την Ουκρανία, την Πολωνία και την Ινδία. Συνεπώς, ο βαθμός συμμετοχής αυτών των εθνικοτήτων είναι υψηλότερος απ' ότι των Ελλήνων και των μεταναστών της Ε.Ε. Ανάμεσα στις βασικές ομάδες μεταναστών μόνο η Γεωργία έχει χαμηλό δείκτη συμμετοχής, ενώ οι Γεωργιανοί αποτελούν το 2,9% του πληθυσμού των μεταναστών (όπως και οι Ρουμάνοι), είναι μόλις το 2,7% του εργατικού δυναμικού ενώ για τους Ρουμάνους το ποσοστό είναι 4,2%.

Από τους μετανάστες που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας (μη ενεργός πληθυσμός), περίπου τα 2/3 ασχολούνται με την φροντίδα των οικογενειών (γυναίκες) και όσων δεν είναι ενταγμένοι στην αγορά για διάφορους λόγους (32,7% και 32% αντίστοιχα), το 1/4 βρίσκεται στην εκπαίδευση, ενώ το υπόλοιπο 10% περίπου είναι συνταξιούχοι /αποσυρμένοι από την αγορά εργασίας.

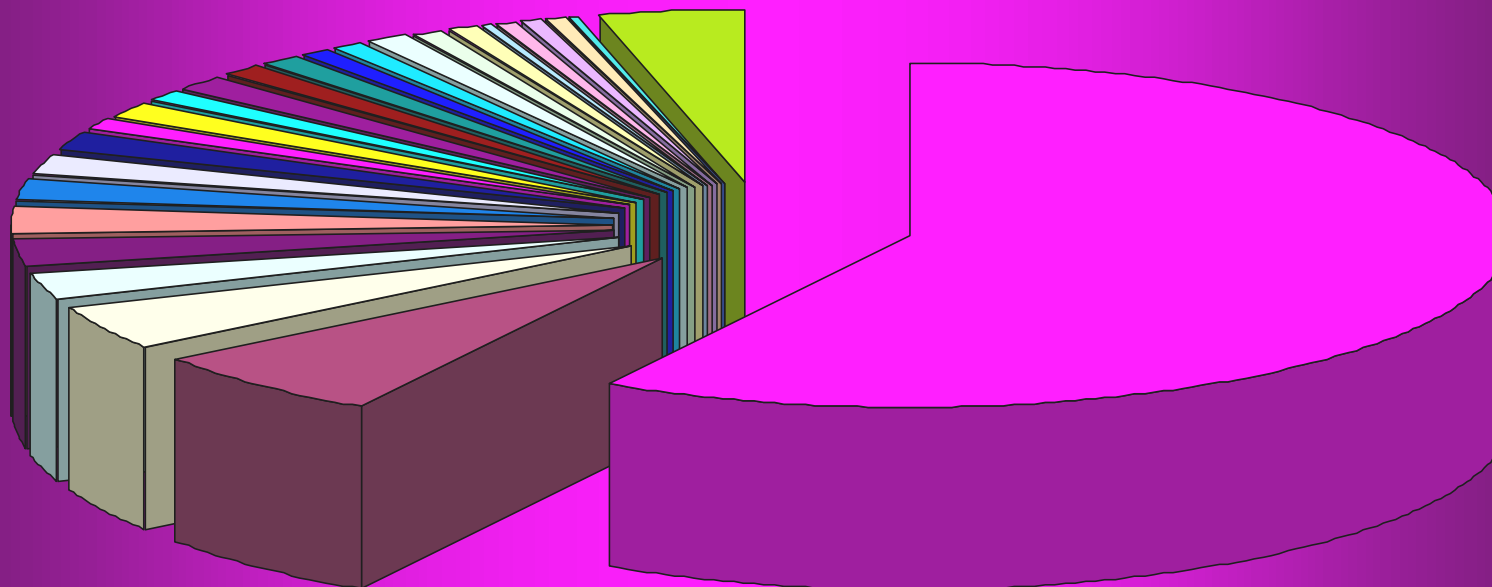
Οι μετανάστες που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας αναλογούν στο 5,2% του συνολικού μη ενεργού πληθυσμού, ενώ οι αναλογίες στις αντίστοιχες κατηγορίες διαμορφώνονται ως εξής: στο 6,1% όσων βρίσκονται στην εκπαίδευση, στο 1,5% των συνταξιούχων/αποσυρμένων, στο 7,1% των ασχολούμενων με τις οικογενειακές

φροντίδες και στο 8% όσων για διάφορους λόγους δεν είναι ενταγμένοι στην αγορά εργασίας.

Οι άνδρες μετανάστες που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας αποτελούν το 36,7% των μη ενεργών μεταναστών, ενώ η συμμετοχή τους σε όλες τις κατηγορίες του μη ενεργού πληθυσμού, με εξαίρεση της φροντίδας των οικογενειών όπου είναι γυναίκες, υπερβαίνει το ήμισυ των κατηγοριών (51,6% εκπαίδευση, 54,1% αποσυρμένοι/ συνταξιούχοι και 57% άλλοι λόγοι).

Στο σύνολο της χώρας τα 2/3 που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας αποτελούν οι κατηγορίες όσων είναι στην εκπαίδευση, της φροντίδας των οικογενειών και των μη ενεργών για διάφορους λόγους. Από την άλλη μεριά, οι συνταξιούχοι /αποσυρμένοι αποτελούν το 1/3 (22%, 24,2%, 21,1% και 32,7% αντίστοιχα). Τέλος, το 40% του μη ενεργού πληθυσμού της χώρας είναι άνδρες, ενώ οι αναλογίες στις επιμέρους κατηγορίες δεν διαφέρουν από αυτές των ανδρών μεταναστών (50,6% εκπαίδευση, 52,1% αποσυρμένοι/συνταξιούχοι και 56,8% άλλοι λόγοι αντίστοιχα).

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΠΟΥ ΔΗΛΩΣΑΝ ΟΤΙ ΗΡΘΑΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001, ΣΧΗΜΑ 13

■ ΑΛΒΑΝΙΑ 58,2%	■ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 6,7%	■ ΡΟΥΜΑΝΙΑ 4,2%	■ ΓΕΩΡΓΙΑ 2,7%	■ ΠΑΚΙΣΤΑΝ 2,5%	■ ΟΥΚΡΑΝΙΑ 2,4%
■ ΠΟΛΩΝΙΑ 1,9%	■ ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ 1,9%	■ ΙΝΔΙΑ 1,6%	■ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ 1,3%	■ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ 1,3%	■ ΚΥΠΡΟΣ 1,2%
■ ΑΙΓΥΠΤΟΣ 1,3%	■ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ 1,1%	■ ΜΟΛΔΑΒΙΑ 1,1%	■ ΓΕΡΜΑΝΙΑ 0,9%	■ Η.Π.Α 0,9%	■ ΣΥΡΙΑ 0,9%
■ ΑΡΜΕΝΙΑ 0,9%	■ ΙΡΑΚ 0,8%	■ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ 0,5%	■ ΓΑΛΛΙΑ 0,5%	■ ΙΤΑΛΙΑ 0,4%	■ ΤΟΥΡΚΙΑ 0,5%
■ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ 0,2%	■ ΝΙΓΗΡΙΑ 0,2%	■ ΆΛΛΕΣ 3,9%			

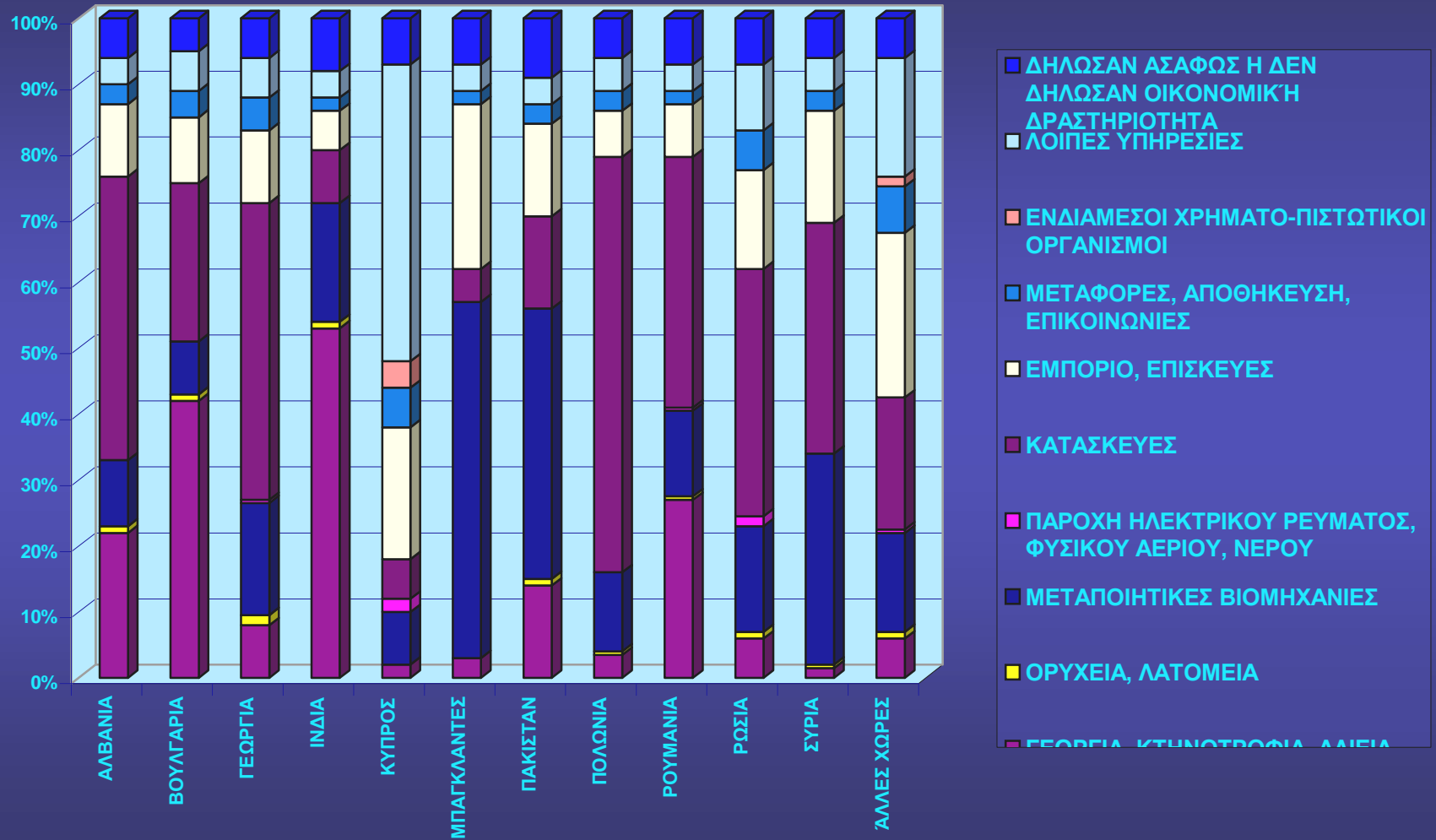
Παρατηρώντας τα στοιχεία της Απογραφής για την απασχόληση αρρένων μεταναστών, το **Σχήμα 14** παρουσιάζει την πρωτεύουσα θέση των Αλβανών στην απασχόληση των αλλοδαπών. Μέχρι το 2001 η κυριότερη εργασία των αλλοδαπών ήταν τα οικοδομικά έργα με τη γεωργία, τη βιομηχανία και τον τουρισμό να ακολουθούν. Δίνει τα ποσοστά απασχόλησης ανά εθνικότητα.

Η ειδοποιός διαφορά της κάθε εθνικής ομάδας είναι ευκρινής. Οι Βούλγαροι και οι Ινδοί παρουσιάζουν υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη γεωργία (σε διαφορετικούς τομείς), οι Πακιστανοί και Μπαγκλαντέςιοι ειδικεύονται στη βιομηχανία, οι Πολωνοί, οι Γεωργιανοί και σε μικρότερο βαθμό οι Αλβανοί δουλεύουν σε οικοδομικά έργα. Με διαφορετικές εθνικές προτιμήσεις και διαφορετικές εργασιακές δεξιότητες στην αγορά εργασίας, ο ανδρικός πληθυσμός των μεταναστών από χώρες εκτός Ε.Ε. επικεντρώνεται στους τομείς των οικοδομικών έργων, της γεωργίας και της βιομηχανίας και σε κάποια παρουσία στον τομέα του τουρισμού.

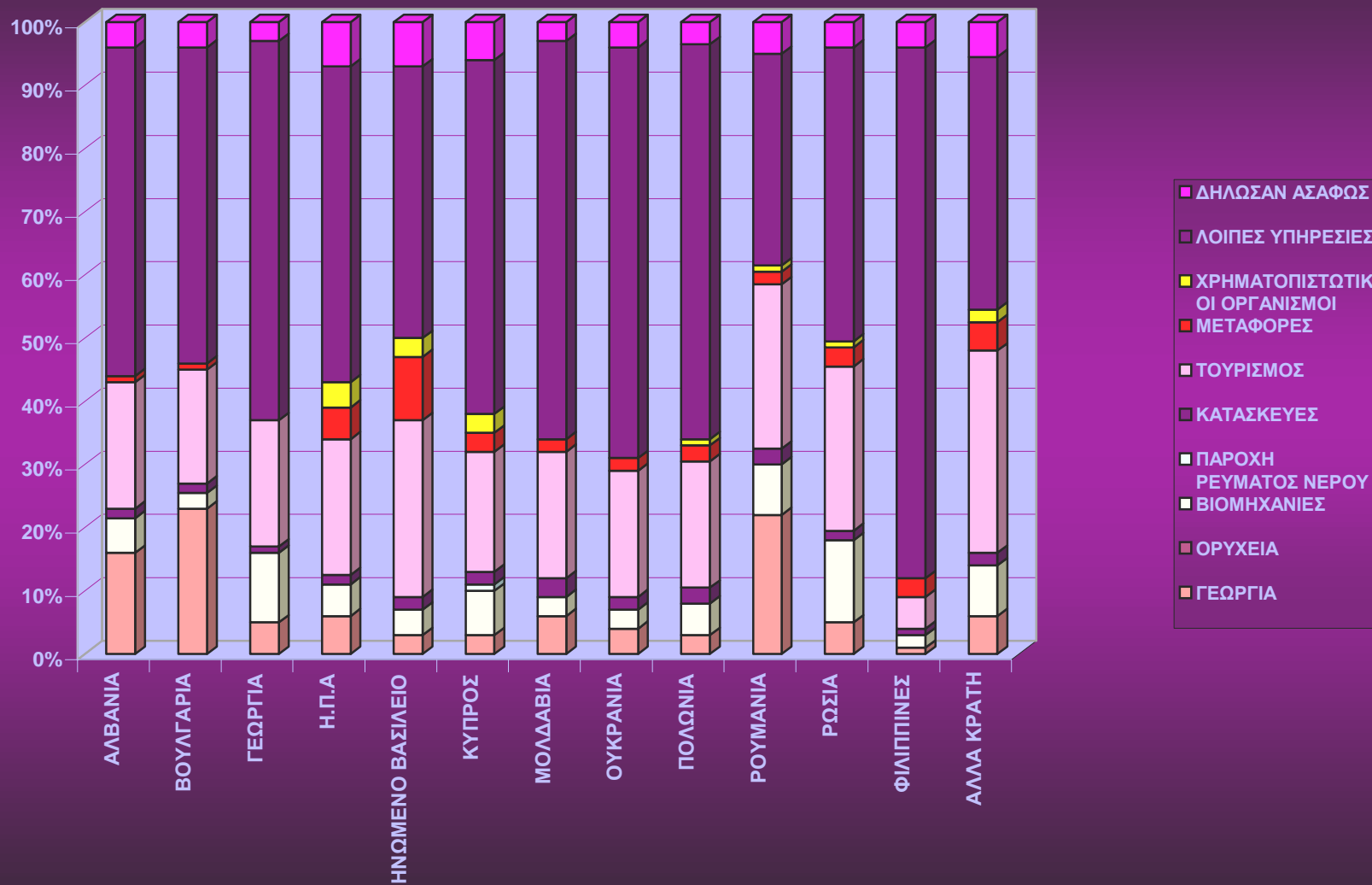
Το **Σχήμα 15** παρουσιάζει την απασχόληση των γυναικών όπου παρατηρούμε και πάλι τη μαζική παρουσία του Αλβανικού στοιχείου. Ωστόσο υπάρχουν και άλλες εθνικότητες που έχουν μια σημαντική παρουσία, όπως οι Βουλγάρες, Ουκρανές, Γεωργιανές, Ρουμάνες, Ρωσίδες και Φιλιππινέζες. Δίνει τα ποσοστά απασχόλησης στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με την κατηγορία «λοιπές υπηρεσίες» να κυριαρχεί σε όλες σχεδόν τις εθνικές ομάδες.

Αυτή η κατηγορία υποθέτουμε ότι περιλαμβάνει οικιακή απασχόληση, που ενώ δεν εξετάστηκε ειδικά από τις ερωτήσεις της Απογραφής, αποτελεί περισσότερο από το 50% της απασχόλησης του συνόλου του πληθυσμού των γυναικών μεταναστών με εξαίρεση τις Ρουμάνες και τις Βουλγάρες που απασχολούνται και στη γεωργία και τον τουρισμό.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΔΡΩΝ, ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001, ΣΧΗΜΑ 14

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ (ΓΥΝΑΙΚΕΣ), ΣΧΗΜΑ 15

3.2 Αλλοδαποί Ασφαλισμένοι στο Ι.Κ.Α.

Τονίζεται ότι το 70% των αδειών παραμονής έχουν εκδοθεί για εξαρτημένη εργασία και μόνο το 12% για ανεξάρτητες υπηρεσίες. Αυτό σημαίνει ότι ο βασικός ασφαλιστικός φορέας για υπαλλήλους, το Ι.Κ.Α., μπορεί να δώσει στοιχεία για την απασχόληση της πλειοψηφίας των μεταναστών. Τα τελευταία στοιχεία του Ι.Κ.Α. είναι περισσότερο λεπτομερή για την απασχόληση ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Το *Σχήμα 16* παρουσιάζει την απασχόληση Ελλήνων και αλλοδαπών σε 60 τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Μόνο στο τομέα της οικιακής απασχόλησης οι αλλοδαποί υπερτερούν αριθμητικά των Ελλήνων αλλά και πάλι το νούμερο είναι πάρα πολύ μικρό (25.000 εργαζόμενοι συνολικά).

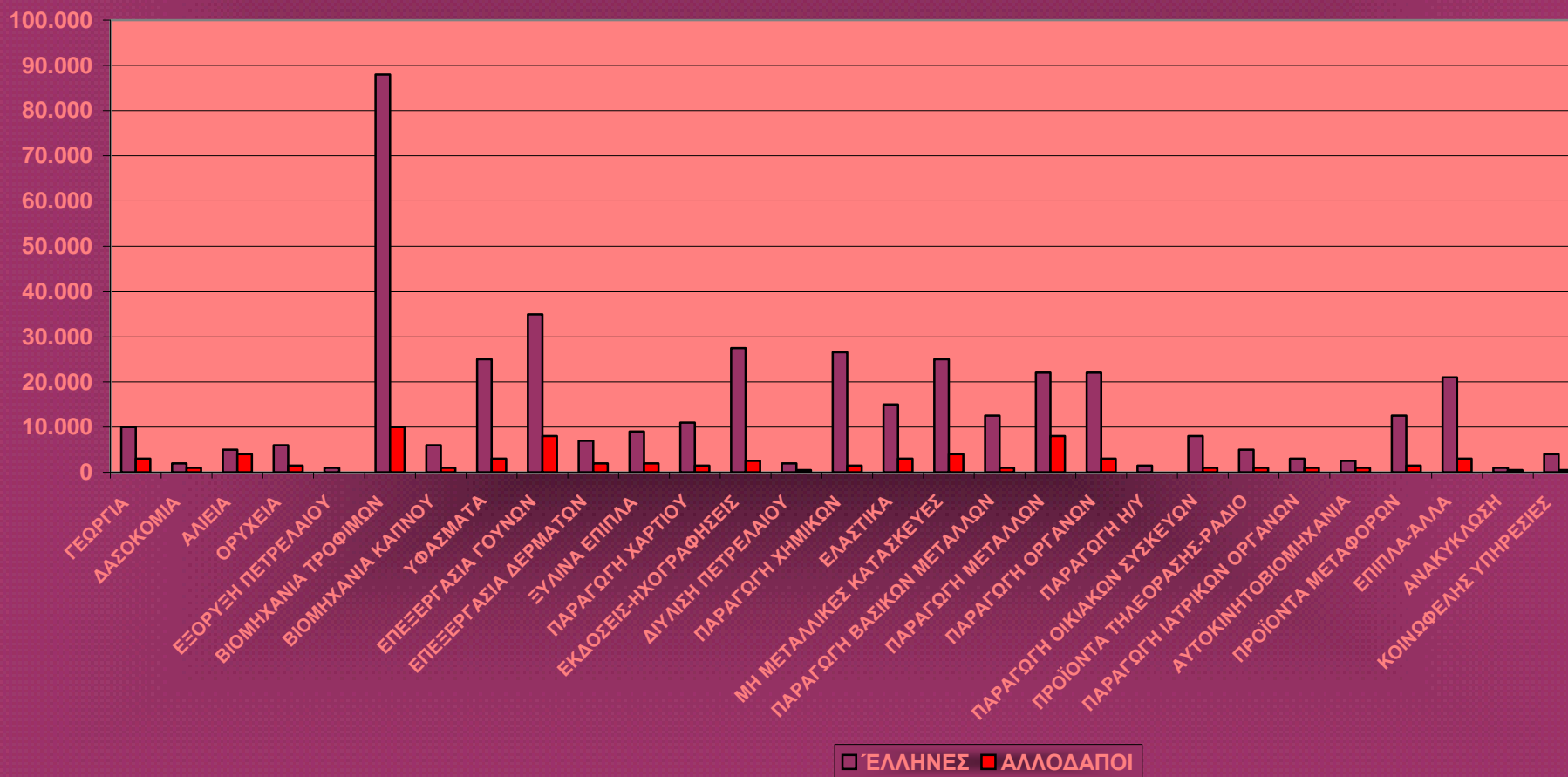
Ο άλλος σημαντικός τομέας απασχόλησης, που προσδιορίζεται και από την Απογραφή του 2001, είναι τα οικοδομικά έργα που παρείχε ασφάλιση για 110.000 μετανάστες το 2003. Σημαντικός είναι επίσης και ο τομέας των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και εστιατορίων που κατά πάσα πιθανότητα συμπίπτει με τον τομέα του τουρισμού στην Απογραφή. Το 2003 δούλευαν σε αυτό τον τομέα 43.000 αλλοδαποί. Άλλοι τομείς που έχουν σημαντική παρουσία μεταναστών είναι το λιανικό και χοντρικό εμπόριο, η βιομηχανία τροφίμων, τα μεταλλικά προϊόντα, οι κατασκευές και οι άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι τομείς που δεν έχουν καθόλου σχεδόν αλλοδαπούς, είναι οι χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και γενικά ο κρατικός τομέας (αν και υπάρχει ένα μικρό ποσοστό αλλοδαπών στην παιδεία και την κοινωνική πρόνοια).

Το *Σχήμα 17* δείχνει τις 17 πιο σημαντικές εθνικότητες ανά υπηκοότητα και φύλο για τους ασφαλισμένους στο Ι.Κ.Α. σε κοινές επιχειρήσεις. Το γενικό μοντέλο δείχνει μια μικρή αύξηση στον αριθμό των ασφαλισμένων αλλοδαπών στο Ι.Κ.Α. το 2002-2003 με μόνη εξαίρεση τους Ρώσους. Η μεγαλύτερη απόλυτη αύξηση αφορά τους Αλβανούς.

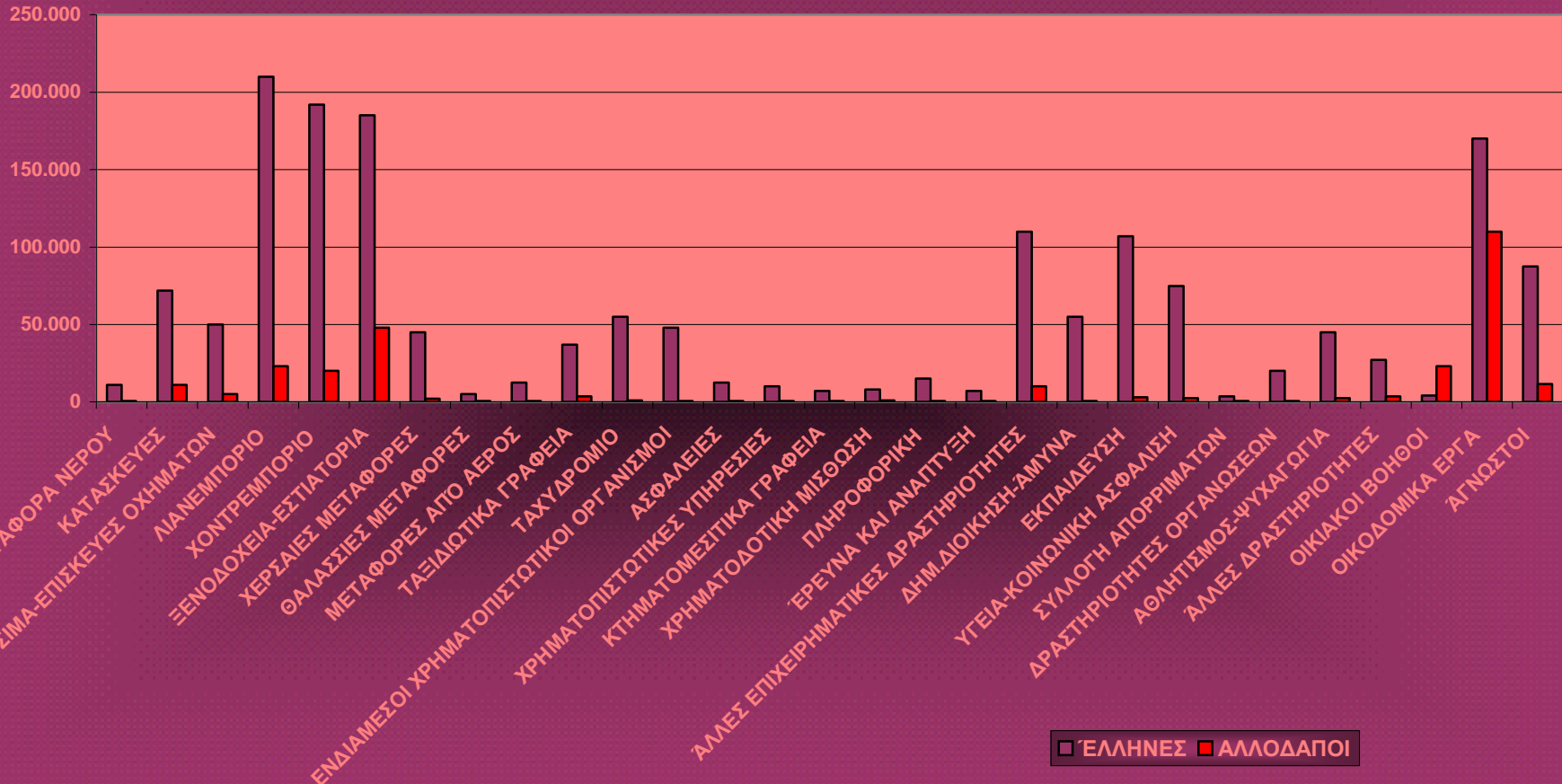
Από το σύνολο των 231.731 ασφαλισμένων ανδρών στο Ι.Κ.Α. καταλαβαίνουμε πόσο μεγάλο ρόλο παίζουν τα οικοδομικά έργα αφού σχεδόν το 50% του συνόλου απασχολείται σε αυτά. Άλλοι σημαντικοί τομείς είναι το λιανικό εμπόριο 7%, τα ξενοδοχεία και εστιατόρια 7%, οι κατασκευές 4%, τα μεταλλικά προϊόντα 3% και η βιομηχανία τροφίμων 3%.

Ο συνολικός αριθμός ασφαλισμένων αλλοδαπών γυναικών στο Ι.Κ.Α. είναι 102.012. Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών βρίσκεται στα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια 28%, με την οικιακή απασχόληση στο 20%. Ακολουθούν μετά το χοντρικό με 7%, το λιανικό εμπόριο με 6% και η βιομηχανία τροφίμων με 4%. Δυστυχώς υπάρχουν μεγάλοι αριθμοί ασφαλισμένων στις κατηγορίες «άγνωστη» 7% και «άλλες δραστηριότητες» 6%.

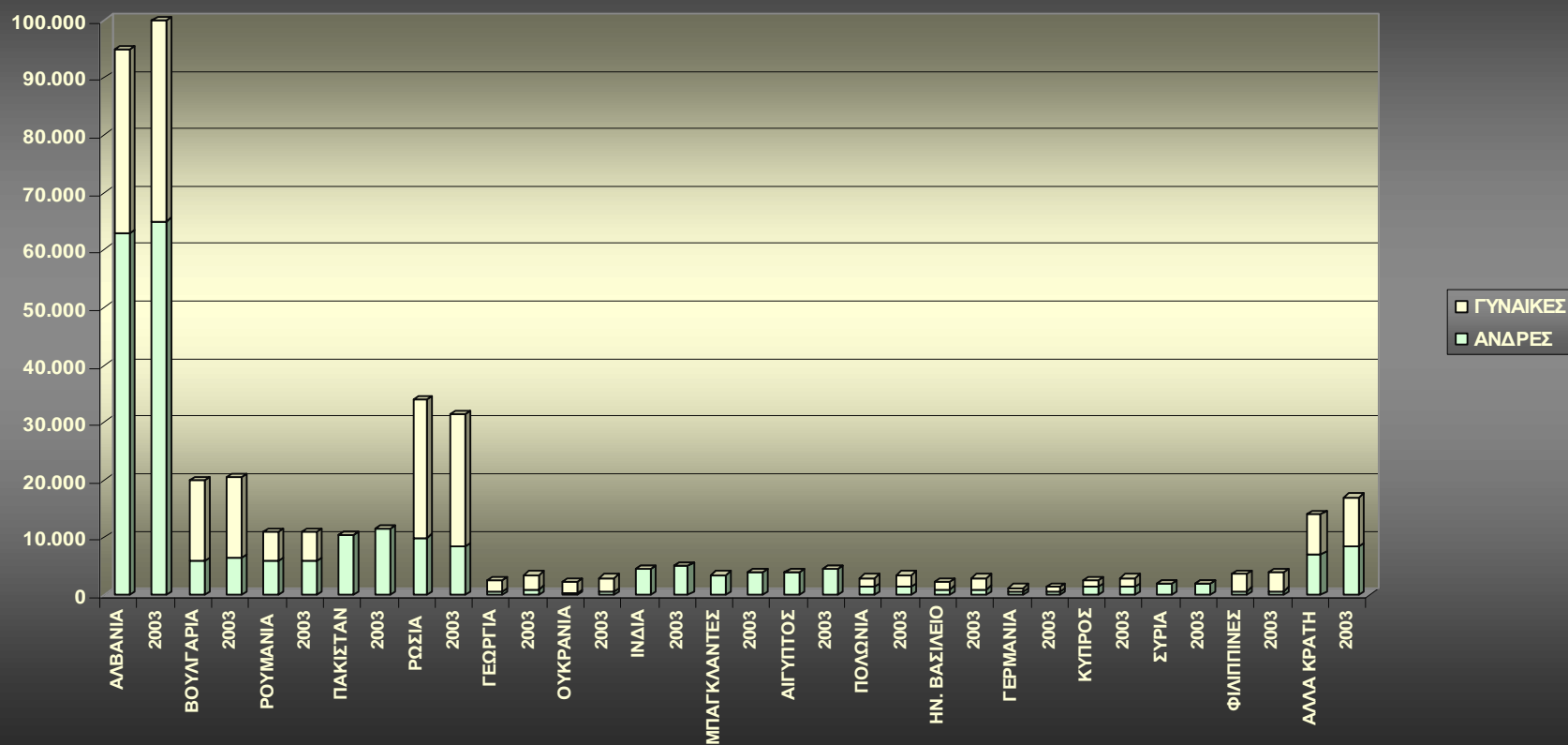
ΈΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΙΚΑ ΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤ., 2003,
ΣΧΗΜΑ 16Α

**ΈΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΙΚΑ ΑΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤ.,
2003, ΣΧΗΜΑ 16Β**

**ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΙΚΑ ΓΙΑ ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 2002-3, ΑΝΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ,
ΣΧΗΜΑ 17**

Κατανόηση των στατιστικών στοιχείων από την Απογραφή, το I.K.A. και τις άδειες παραμονής

Δεχόμενοι τις πιθανότητες για μερική απασχόληση, μερική ασφάλιση με άλλους φορείς και άλλους παράγοντες, τα στοιχεία του I.K.A. ευθυγραμμίζονται πλήρως με τα στοιχεία της Απογραφής για τον αριθμό των εργαζόμενων αλλοδαπών. Ωστόσο, ο μικρός αριθμός γυναικών που έχουν ασφαλιστεί για οικιακή απασχόληση δεν συμφωνεί με τα στοιχεία της Απογραφής. Υποθέτουμε, με βάση δημοσιευμένες εμπειρικές έρευνες, ότι η κατηγορία «άλλη απασχόληση» στα στοιχεία της Απογραφής αφορά κυρίως την οικιακή απασχόληση. Είναι πιθανό ωστόσο, ότι η οικιακή απασχόληση είναι μόνο ένα από τα αρκετά επαγγέλματα που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία. Μια άλλη πιθανότητα είναι ότι οι αλλοδαπές έχουν αλλάξει τομέα απασχόλησης ίσως γιατί θα αντιμετώπιζαν δυσκολίες με τη δυνατότητα ασφάλισής τους από τους εργοδότες τους – μια απαίτηση του Υπουργείου Εργασίας για την ανανέωση των αδειών εργασίας. Μια ακόμη πιθανότητα είναι ότι πολλές γυναίκες έχουν αποσυρθεί από την επίσημη αγορά εργασίας ίσως γιατί απέκτησαν δικαίωμα παραμονής μέσω της άδειας για οικογενειακή συνένωση. Συνεπώς η οικιακή απασχόληση ίσως συνεχίζει να υπάρχει ως παραοικονομία.

Ο *πίνακας 1* εξετάζει τα στοιχεία του I.K.A. ανά εθνικότητα και παρέχει σύγκριση με τις άδειες παραμονής που έχουν εκδοθεί για εξαρτημένη εργασία το 2003-2004. Συνολικά υπάρχει μια διαφορά της τάξης των 120.000 ατόμων. Είναι σχετικά δύσκολο αυτή η διαφορά να καλύπτεται από κάποιο άλλο ασφαλιστικό φορέα όπως ο Ο.Γ.Α. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι οι άδειες εργασίας δεν εκδίδονται χωρίς εισφορές στην κοινωνική ασφάλιση. Η χορήγηση άδειας παραμονής για εξαρτημένη εργασία απαιτεί την ύπαρξη άδειας εργασίας.

Εξετάζοντας τον Πίνακα 1 παρατηρούμε ότι έχουν διαμορφωθεί κάποια περίεργα υποδείγματα. Ορισμένες εθνικότητες έχουν πολύ χαμηλά ποσοστά ασφάλισης στο I.K.A. σε σύγκριση με τις άδειες παραμονής που έχουν λάβει (αυτές είναι οι Ουκρανοί, οι Γεωργιανοί, οι Μολδαβοί και οι Αρμένιοι). Εκτός από τους Αρμένιους όλες οι άλλες εθνικότητες παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά γυναικείου πληθυσμού στη σύνθεσή τους (της τάξης του 65%-80%). Τα χαμηλά ποσοστά ασφάλισης στο I.K.A. μπορεί να οφείλονται στη μη πληρωμή των εισφορών από όσες γυναίκες εργάζονται στην οικιακή απασχόληση. Επιπλέον, σύμφωνα με το I.K.A. όσοι έχουν πληρώσει τις εισφορές τους αναδρομικά, δεν περιλαμβάνονται στα στοιχεία του.

Άλλη μια αντίφαση που εμφανίζεται στον Πίνακα 1 αφορά την εμφάνιση μεγαλύτερου αριθμού ασφαλισμένων για κάποιες εθνικότητες από ότι είναι αναμενόμενο. Αυτό ισχύει για τους Ρώσους, τους Πολωνούς και τους Σύριους. Υπάρχουν τρεις πιθανές εξηγήσεις. Όσον αφορά τους Ρώσους, πολλοί είναι κάτοχοι της άδειας ομογενή. Για τους Πολωνούς η ένταξη της χώρας τους στην Ε.Ε., ίσως τους επέτρεψε να παρακάμψουν τη διαδικασία για την παροχή άδειας παραμονής αλλά να διατηρήσουν τις εισφορές στο Ι.Κ.Α. Για τους Σύριους όπως και για τους Πολωνούς, ένας μεγάλος αριθμός από αυτούς παρέχει ανεξάρτητες υπηρεσίες (40%). Είναι λοιπόν πιθανόν η θέση τους στην αγορά εργασίας να τους παρέχει τη δυνατότητα εισφοράς στο Ι.Κ.Α., εφόσον δεν γνωρίζουμε αν κάτι τέτοιο είναι εφικτό.

Γενικά τα επίπεδα ασφαλισμένων στο Ι.Κ.Α. είναι χαμηλά σε σχέση με τα στοιχεία των αδειών παραμονής. Πιο συγκεκριμένα ο αριθμός των ασφαλισμένων οικιακών βοηθών είναι χαμηλός. Επιπλέον, η νομοθετική ρύθμιση του 2003 που επιτρέπει στους μετανάστες να πληρώνουν τις εισφορές, που δεν πλήρωσαν οι εργοδότες τους, συμβάλλει στην απόκρυψη της πραγματικότητας για την εργασιακή κατάσταση των μεταναστών. Δεν είναι μόνο μια διάκριση εις βάρος των μεταναστών αλλά αποτελεί μια μεταφορά της οικονομικής υποχρέωσης του Έλληνα εργοδότη στον μετανάστη, που λειτουργεί ως ένα επιπλέον είδος φόρου που δεν πληρώνουν οι Έλληνες εργαζόμενοι. Είναι επίσης και ένα σοβαρό πρόβλημα για την διεξαγωγή οικονομικών αναλύσεων. Εάν τα εθνικά στατιστικά στοιχεία δεν παρέχουν μια ακριβή εικόνα της οικονομικής πραγματικότητας, τότε η διαχείριση της οικονομίας και άλλων συναφών θεμάτων, καθίσταται αδύνατη. Το Υπουργείο Εργασίας παρόλο που έχει θεσπίσει αυστηρούς κανόνες για την έκδοση αδειών εργασίας και την πληρωμή των εισφορών της κοινωνικής ασφάλισης δεν συλλέγει στοιχεία για όσες διαδικασίες έχει θεσπίσει ούτε πραγματοποιεί κάποια μελέτη για το ρόλο των μεταναστών στην Ελληνική αγορά εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

**Σύγκριση των εγγραφών του ΙΚΑ με τις Άδειες Παραμονής
για Εξαρτημένη Εργασία 2003**

	Άδειες Παραμονής για εξαρτημένη εργασία, 2003-04				
	ΙΚΑ 2003	A+Θ	A	Θ	% Συνόλου αδειών
ΑΛΒΑΝΙΑ	185.636	298.529	255.442	43.087	69
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	23.469	46.464	18.880	27.584	70
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	17.174	20.630	13.228	7.402	71
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	3.167	15.279	3.054	12.225	66
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	13.905	14.445	14.410	35	86
ΓΕΩΡΓΙΑ	3.750	10.896	4.098	6.798	72
ΙΝΔΙΑ	6.050	8.565	8.486	79	81
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	1.339	7.829	2.445	5.384	68
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	7.097	6.373	6.234	139	58
ΡΩΣΙΑ	40.477	5.661	1.121	4.540	56
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	4.264	5.164	5.134	30	90
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	3.872	4.523	858	3.665	75
ΠΟΛΩΝΙΑ	5.084	3.366	1.827	1.539	50
ΑΡΜΕΝΙΑ	885	3.299	1.695	1.604	64
ΣΥΡΙΑ	4.050	3.201	3.138	63	58
ΆΛΛΕΣ	25.851	11.624			
ΣΥΝΟΛΟ	346.070	465.848			

3.3 Μορφωτικό επίπεδο αλλοδαπών

Το μορφωτικό επίπεδο των μεταναστών είναι κυρίως απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης 28%, ενώ μαζί με τους απόφοιτους του δημοτικού 23,3% υπερβαίνουν το ήμισυ αυτών. Σημαντικό μέρος αυτών είναι απόφοιτοι γυμνασίου 17,9% ενώ ένα 8,3% έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε είναι κάτοχος διδακτορικού ή Μάστερ. Οι πτυχιούχοι ΤΕΛ και ΤΕΣ αναλογούν στο 3,1% αυτών, παραπλήσιο είναι το ποσοστό των πτυχιούχων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 2,9%, οι πτυχιούχοι ΤΕΙ ή άλλης ανώτερης εκπαίδευσης αποτελούν το 2,2%, ένα 7,9% φοιτάει στο δημοτικό, το 2,9% έχει εγκαταλείψει το δημοτικό και τέλος το 3,2% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση.

Οι άνδρες έχουν μεγαλύτερα ποσοστά στις εκπαιδευτικές βαθμίδες των πτυχιούχων ΤΕΛ και ΤΕΣ, των αποφοίτων γυμνασίου, στους απόφοιτους δημοτικού καθώς και όσων έχουν εγκαταλείψει το σχολείο, είτε δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση.

Κατά συνέπεια οι μετανάστριες γυναίκες έχουν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, καθώς διαθέτουν μεγαλύτερα ποσοστά στις υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες, δηλαδή μεταξύ των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης έως των πτυχιούχων ανωτάτων σχολών.

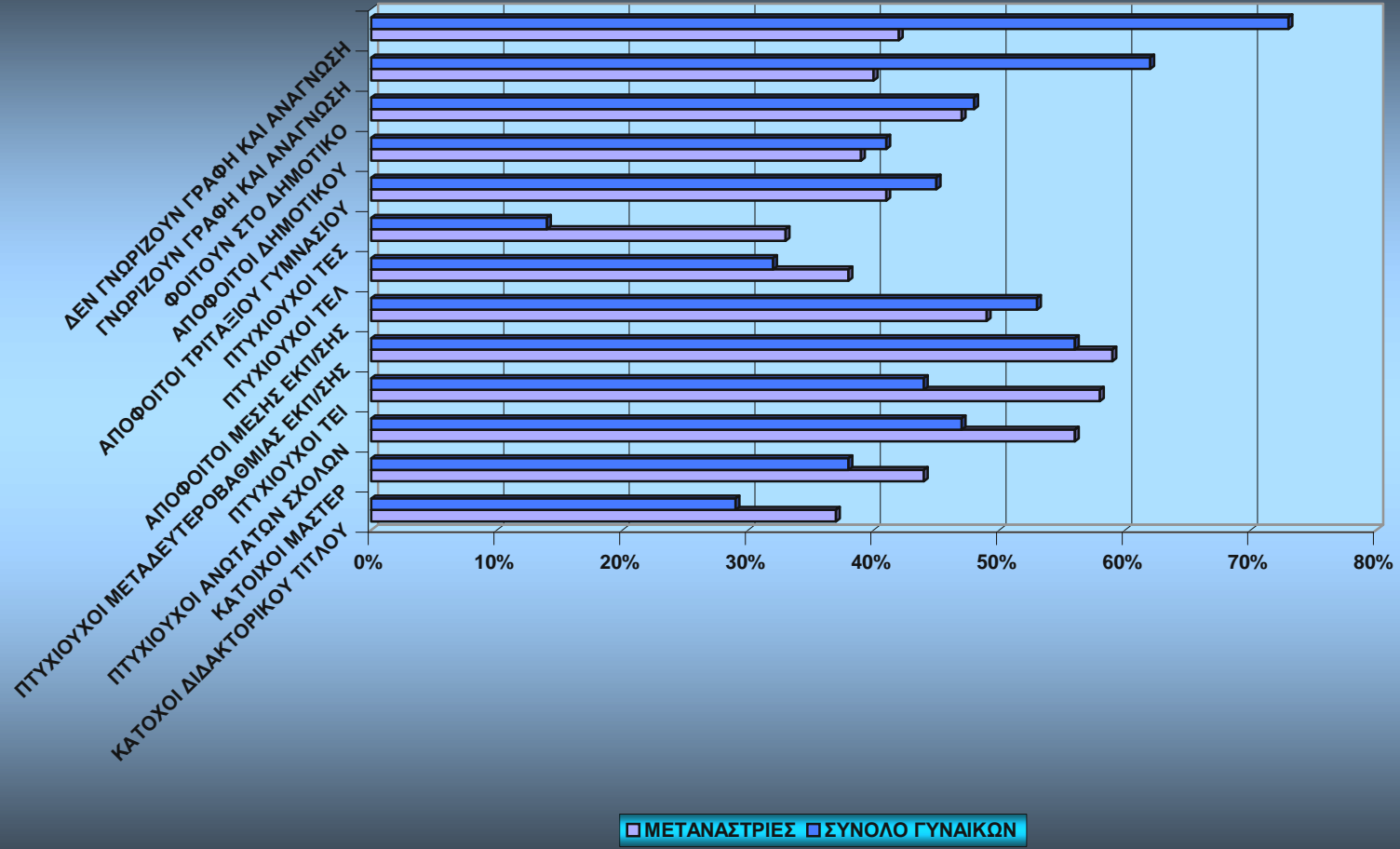
Επιπρόσθετα, οι γυναίκες αναλογούν στο ήμισυ σχεδόν των μεταναστών που είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης 49,2%, ενώ στις ανώτερες βαθμίδες η αναλογία κυμαίνεται μεταξύ 56% και 59%, **Σχήμα 18**.

Στο σύνολο της χώρας το 30,5% του πληθυσμού είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 22,3% απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης, το 9% έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε είναι κάτοχος διδακτορικού ή Μάστερ, το 3,9% είναι πτυχιούχοι ΤΕΛ και ΤΕΣ, 11,3% είναι απόφοιτοι γυμνασίου, 2,5% είναι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ένα 6,4% φοιτεί στο δημοτικό, το 6,3% έχει εγκαταλείψει το δημοτικό και τέλος το 3,6% δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση. Στις γυναίκες, στο σύνολο του πληθυσμού, υψηλότερα ποσοστά συναντώνται στις εκπαιδευτικές βαθμίδες των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης, των πτυχιούχων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των αποφοίτων δημοτικού και των τελευταίων δύο βαθμίδων. Οι γυναίκες αναλογούν πάνω από το ήμισυ (μεταξύ 51,3% και 56%), στις βαθμίδες όπου συναντώνται σε αυτές και τα υψηλότερα ποσοστά, ενώ στις δύο τελευταίες βαθμίδες η αναλογία τους είναι πολύ μεγάλη, (62% και 73,2%), Σχήμα 18.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι ο μεταναστευτικός πληθυσμός που βρίσκεται στη χώρα μας διαθέτει ένα μέσο εκπαιδευτικό

επίπεδο παρόμοιο με αυτό του συνολικού πληθυσμού. Η συμμετοχή των μεταναστών έναντι του συνολικού πληθυσμού είναι μεγαλύτερη στις εκπαιδευτικές βαθμίδες των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης, του γυμνασίου, όσων φοιτούν στο δημοτικό καθώς και όσων δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. Στις εν λόγω εκπαιδευτικές βαθμίδες οι μετανάστες αναλογούν σε ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 8,6% και 11,1% ως προς τον πληθυσμό των αντίστοιχων βαθμίδων, ποσοστό μεγαλύτερο από την μέση αναλογία των μεταναστών στον πληθυσμό 7%, ενώ στους άνδρες οι αναλογίες είναι αυξημένες έναντι των γυναικών.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΣΧΗΜΑ 18

3.4 Αλλοδαποί μαθητές σε ελληνικά δημόσια σχολεία

Πολύ μελάνι χύθηκε τα τελευταία χρόνια, λόγος πολύς έγινε για το αν «επιτρέπεται» σε αλλοδαπούς μαθητές που αριστεύουν στα μαθήματά τους να παρελαύνουν ως σηματοφόροι στις εθνικές επετείους, φαινόμενα που δεν τιμούν το πολιτισμό μας παρατηρήθηκαν.

Μετά από 20 χρόνια συμβίωσης η ελληνική κοινωνία έχει αρχίσει να συνηθίζει τους «ξένους». Εξάλλου οι αλλοδαποί μαθητές αποτελούν την σχολική χρονιά 2005-2006 το 6,8% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού και αριθμούν 108.000 παιδιά στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της επικράτειας, ενώ μέσα σε δύο χρόνια το ποσοστό τους στα ελληνικά σχολεία αυξήθηκε. Τη σχολική χρονιά 2003-2004 οι αλλοδαποί αριθμούσαν 98.241 μαθητές, ενώ πριν από μια δεκαετία, αριθμούσαν 8.455 μαθητές και μόλις το 0,6% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία εν εξελίξει έρευνας του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας Αττικής βρίσκεται το 10,5% του συνολικού αριθμού αλλοδαπών μαθητών της χώρας. Επί συνόλου 225.144 μαθητών, οι 23454 είναι αλλοδαποί. Το ποσοστό είναι πολύ μικρότερο στο νομό Θεσσαλονίκης με 4.378 αλλοδαπούς επί συνόλου 65.503 μαθητών 6,7% και συρρικνώνεται στις αγροτικές περιοχές. Χαρακτηριστικά στη Θεσσαλία μεταξύ των 43.801 μαθητών οι 2.010 είναι αλλοδαποί 4,6%.

Μεταξύ των αλλοδαπών μαθητών το 66% προέρχεται από την Αλβανία, το 10,58% από τη Βουλγαρία και το 4,08% από τη Ρουμανία. Ακολουθούν τα παιδιά των οποίων οι γονείς τους έχουν έρθει από Ουκρανία, Γεωργία, Μολδαβία, Αίγυπτο, Πολωνία, πρώην Γιουγκοσλαβία, Αρμενία και Συρία.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε ορισμένα σχολεία, κυρίως της Αττικής, το ποσοστό των αλλοδαπών μαθητών ξεπερνά ακόμη και το 70%. Σε αυτές τις περιπτώσεις το διδακτικό πρόγραμμα

τροποποιείται. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν έχει υπάρξει μέριμνα για διδασκαλία των γλωσσών χωρών προέλευσης των μαθητών ούτε στοιχείων της Ιστορίας και του πολιτισμού τους.

Είναι αλήθεια ότι το ελληνικό δημόσιο σχολείο επέλεξε αμυντική στάση (και ενίοτε εχθρική) απέναντι στη μαζική έλευση αλλοδαπών στις αρχές της δεκαετίας του '90.

Η άμυνα έχει μετατραπεί σε αμηχανία, αλλά σε καμία περίπτωση δεν έχει εξελιχθεί σε δημιουργική επέμβαση. Έτσι, το πρόβλημα της διαφορετικής γλώσσας συνεχίζει να αντιμετωπίζεται με την αποσπασματική απόφαση του Υπουργείου Παιδείας (1994) για τάξεις υποδοχής και φροντιστηριακά τμήματα.

Όσο για την πλέον χαρακτηριστική στιγμή άμυνας, ίσως και εχθρότητας, απέναντι στα παιδιά αλλοδαπών, αυτή ήταν η απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών στις 25/8/2003 με την οποία απαγορευόταν η εγγραφή τέκνων μη νόμιμων αλλοδαπών στο σχολείο. Ύστερα από δυναμική παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, η κατάφορη παραβίαση του ελληνικού Συντάγματος και του σχετικού διεθνούς δικαίου ανακλήθηκε λίγους μήνες αργότερα από το αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ - ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

4.1 Αλλοδαποί και εγκληματικότητα

Η φερόμενη ή πραγματική – σε αρκετές περιπτώσεις – αύξηση των δεικτών της εγκληματικότητας που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, αποτελεί το πιο ισχυρό επιχείρημα των κάθε είδους ξενόφοβων αντιλήψεων για να υποστηριχθεί η ανάγκη περιορισμού της μετανάστευσης μέσα από ένα αυστηρότερο και σαφώς πιο κατασταλτικό νομικό πλαίσιο.

Συστηματικά το μεγάλο κύμα μετανάστευσης που επηρεάζει και την Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του '90, παρουσιάζεται ως η κύρια αιτία πρόκλησης εγκλημάτων και μάλιστα όπως αυτά που χαρακτηρίζονται ιδιαίτερα ειδεχθή (αποτρόπαιο).

Σ' όλες τις περιπτώσεις ζητούμενο αποτελεί (πέρα από την αξιοπιστία των πηγών) και ο τρόπος παράθεσης – αξιοποίησης των στοιχείων έτσι ώστε να μην προξενούνται εσφαλμένες εντυπώσεις προκειμένου να εξυπηρετηθούν φορείς θέσεων που, παράλληλα με την υπερεκμετάλλευση των αλλοδαπών, επιδιώκουν και την μετατροπή τους σε μόνιμους αποδιοπομπαίους τράγους.

Σύμφωνα με δημοσίευμα του «Ελεύθερου Τύπου» της 9^{ης} Μαρτίου 2000, οι οικονομικοί μετανάστες φέρονται ως υπεύθυνοι του

58% των εγκλημάτων που τελέστηκαν κατά το 1999 (οι πηγές προέρχονται από το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης). Μια πιο προσεχτική ανάγνωση των στοιχείων που παρατίθενται αποδεικνύουν ότι παρά την γενική πτώση του δείκτη των ποινικών αδικημάτων (158 ανθρωποκτονίες το 1999 έναντι 163 του 1998), παρατηρείται μεγάλη συμμετοχή των αλλοδαπών έναντι των Ελλήνων σε αδικήματα που αφορούν πλαστογραφίες (238 Έλληνες έναντι 1.460 αλλοδαπών) και παράνομη διακίνηση λαθρομεταναστών, δηλαδή των εαυτών τους (427 Έλληνες και 4.962 ξένοι)! Αλήθεια, ποιοι άραγε έχουν ανάγκη να προσφύγουν σε τέτοιες ενέργειες όπως πλαστογραφήσεις διαβατηρίων, βίζας και κάθε είδους εγγράφων εκτός από τους ίδιους τους μετανάστες, σε ελάχιστους των οποίων παρέχεται η δυνατότητα νομιμοποίησης; (μόλις 250.000 πρόκειται να παραλάβουν την πράσινη κάρτα). Με τον τρόπο αυτό καταγραφής της εγκληματικότητας εμφανίζεται κατακόρυφη αύξηση της ανάμειξής τους στην τέλεση αδικημάτων.

Η λαθροχειρία όμως δεν φαίνεται να σταματά εδώ καθώς οι αναγωγές των ποσοστών στα τελεσθέντα εγκλήματα γίνονται επί ενός υποτιθέμενου αριθμού Αλβανών μεταναστών που φθάνει τις 250.000 άτομα, ενώ είναι γνωστό ότι αυτή η πληθυσμιακή ομάδα αποτελεί τη συντριπτική πλειοψηφία των ξένων εργαζομένων που ζουν στη χώρα μας.

Εξάλλου δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ελλάδα είναι η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας και το υψηλότερο ποσοστό πολιτών που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας στην Ευρώπη.

Η εισαγόμενη εγκληματικότητα έχει πάρει διαστάσεις σύγχρονης μάστιγας στην Ελλάδα. Η έκρηξη της εγκληματικότητας υπήρξε από τον καιρό που ήρθαν στην Ελλάδα μαζικά λαθρομετανάστες – κυρίως από την Αλβανία. Όταν κατέρρευσε το καθεστώς της γειτονικής χώρας

ληλατήθηκαν οι αποθήκες του στρατού της και τα όπλα που βρέθηκαν μοιράστηκαν στον ντόπιο πληθυσμό, δημιουργήθηκαν συμμορίες, μεγάλο μέρος των οποίων διοχέτευσε την ένοπλη πλέον δραστηριότητά του, στην από δω πλευρά των συνόρων.

Παλαιά η εγκληματικότητα ήταν περιορισμένη σε ορισμένες περιοχές, μάλλον κακόφημες. Σήμερα υπάρχει παντού και πλήττει, κυρίως όσους δεν μπορούν να προφυλαχθούν. Δηλαδή όλους τους πολίτες εκτός των πολιτικών, επιχειρηματιών και όσων γενικά κυκλοφορούν με συνοδεία ενόπλων. Στην Ελλάδα υπάρχει πλέον οργανωμένο έγκλημα με μαφίες αλβανική, κινεζική, ρωσική, ρουμανική κ.λπ.

Είναι χαρακτηριστική η κυνική ομολογία του υπουργού κ. Ρωμαίου, όταν κατείχε το αξίωμα στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως, ότι «η εποχή της ξεγνοιασιάς με τις ανοιχτές πόρτες και τον ύπνο στις βεράντες τα καλοκαίρια έχει τελειώσει στην Ελλάδα!». Η ύπαρξη παράνομων μεταναστών, ανθρώπων δηλαδή των οποίων οι αρχές δεν γνωρίζουν ούτε το όνομα ούτε την εθνικότητα ούτε τον τόπο διαμονής αλλά, πολύ περισσότερο, ούτε τους συγγενείς ή τους φίλους κάνει δύσκολη την εξιχνίαση εγκλημάτων που τελούνται από αυτούς.

Ενδεικτικά αναφέρουμε στοιχεία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως για τις εγκληματικές ενέργειες που τελέστηκαν στην χώρα μας στο διάστημα 1991 - 2003:

ΒΙΑΣΜΟΙ

Η συμμετοχή των Ελλήνων σε εξιχνιασμένες υποθέσεις βιασμών βαίνει μειούμενη κατά μέσο όρο κατά 4,4% κάθε έτος. Η συμμετοχή των αλλοδαπών αντιθέτως βαίνει αυξανόμενη κατά μέσο όρο κατά 10,6% κάθε έτος. Ανά 100.000 Ελλήνων έχουμε 1,19 συμμετέχοντες σε βιασμούς, ενώ ανά 100.000 αλλοδαπών έχουμε 12,17 (10 φορές περισσότερους).

ΛΗΣΤΕΙΕΣ

Η συμμετοχή των Ελλήνων σε εξιχνιασμένες υποθέσεις ληστειών αυξάνει κατά μέσο όρο κατά 2,3% κάθε έτος. Η συμμετοχή των αλλοδαπών αυξάνει κατά μέσο όρο κατά 13,6% κάθε έτος (6 φορές μεγαλύτερη αύξηση). Ανά 100.000 Ελλήνων έχουμε 6,98 συμμετέχοντες σε ληστείες, ενώ ανά 100.000 αλλοδαπών έχουμε 34,25 (5 φορές περισσότερους).

ΚΛΟΠΕΣ – ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ

Ανά 100.000 Ελλήνων έχουμε 54,17 συμμετέχοντες σε κλοπές – διαρρήξεις, ενώ ανά 100.000 αλλοδαπών έχουμε 306,99 (6 φορές περισσότερους).

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟ

Ανά 100.000 Ελλήνων έχουμε 2,07 συμμετέχοντες σε λαθρεμπόριο, ενώ ανά 100.000 αλλοδαπών έχουμε 45,16 (22 φορές περισσότερους).

Όλα αυτά τα στοιχεία είναι βάση των καταγεγραμμένων περιστατικών καθώς πολλά είχαν αποσιωπηθεί, για να μην διαταραχθεί η ελληνική κοινή γνώμη, αλλά και για να μειωθούν πλασματικά οι δείκτες!

ΣΤΑΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ

Στην Ελλάδα κυβερνά η δικτατορία των Μ.Μ.Ε. και οι θιασώτες της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Οι Έλληνες πολίτες όμως σύμφωνα με έρευνα του ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟΥ:

- § Σε ποσοστό 60% θεωρούν ότι μία κοινωνία δεν πρέπει να αποτελείται από πολλές φυλές και θρησκείες.
- § Το 81% θέλει όριο σε ξένες φυλές και θρησκείες.
- § Το 87% θέλει οι μετανάστες από φτωχότερες χώρες να είναι λίγοι.
- § Το 77% θεωρεί ότι σε μία χώρα θα πρέπει να έχουν όλοι τα ίδια έθιμα και παραδόσεις.
- § Το 87,27% πιστεύει ότι η παρουσία των μεταναστών δεν ωφελεί την Ελλάδα.
- § Το 85% θέλει επαναπατρισμό των εγκληματούντων αλλοδαπών.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του ευρωβαρομέτρου οι Έλληνες είναι οι πρώτοι στην Ευρώπη που δεν επιθυμούν να κονιορτοποιηθούν στα πλαίσια μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας. **Δεν επιθυμούν την**

παρουσία αλλοδαπών και ζητούν τον επαναπατρισμό τους. Τα ποσοστά που προαναφέραμε είναι τα υψηλότερα στην Ευρώπη και με διαφορά από τον δεύτερο. Για μια ακόμα φορά η ελληνική κυβέρνηση δεν σέβεται, όπως και η προκάτοχή της τη βούληση του ελληνικού λαού. Αντίθετα, προβαίνει σε νομιμοποιήσεις άνευ προϋποθέσεων δίνοντας το δικαίωμα κάθε καρδιάς καρύδι να απολαμβάνει τα ίδια δικαιώματα με τον Έλληνα πολίτη για τον οποίο έχει πλήρη εικόνα, όταν για τον καθένα λαθρομετανάστη δεν γνωρίζει απολύτως τίποτα.

4.2 Η αντιμετώπιση των αλλοδαπών από τους Έλληνες (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ UNICEF)

Το φαινόμενο του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της έλλειψης ανεκτικότητας, είναι μια καθημερινή πραγματικότητα σε όλο τον κόσμο. Η UNICEF γνωρίζει πως σε παγκόσμιο επίπεδο τα παιδιά και οι γυναίκες πέφτουν συχνά θύματα διακρίσεων εξ αιτίας της εθνικότητας ή της ιθαγένειάς τους και πως παιδιά που ανήκουν σε μειονότητες συχνά αποστερούνται επαρκούς εκπαίδευσης, ίσης μεταχείρισης από το νόμο και ίσης πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας.

Είναι επίσης γεγονός ότι σχεδόν το σύνολο των σημερινών ενόπλων συρράξεων περιέχουν και κάποια εθνικιστική διάσταση με το κοινό χαρακτηριστικό ότι κάνουν τα παιδιά και τις γυναίκες ανυπεράσπιστα θύματα βίας.

Η UNICEF ενεργεί με επιτυχία για την άμβλυνση των διακρίσεων για περισσότερα από 50 χρόνια προωθώντας την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων και ιδιαίτερα τα τελευταία 13 χρόνια της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Για την Ελλάδα, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που πραγματοποίησε η εταιρία ΚΑΠΑ RESEARCH κατ' εντολή της Ελληνικής Επιτροπής της UNICEF για τις Διακρίσεις, το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα διαπιστώθηκαν ανάμεσα στα άλλα και τα εξής :

ΓΟΝΕΙΣ

- Το 51,7% δηλώνει ότι η παρουσία των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία τους προκαλεί ανησυχία και το 16,2% των γονιών δηλώνει ότι η παρουσία των ξένων τους ενοχλεί. Αδιάφορο εμφανίζεται το 17,1% ενώ μόνο ο ένας περίπου στους 10 γονείς (11,6%) δηλώνει ότι η νέα αυτή πολιτισμική πραγματικότητα τους φαίνεται ενδιαφέρονσα.
- Ως φυσιολογικό γεγονός σχολιάζουν την παρουσία των παιδιών των μεταναστών στα σχολεία της χώρας μας το 42,6% των γονέων, ενώ ως θετικό γεγονός κρίνεται από το 11%. Αντίθετη άποψη εκφράζει το 42% των γονέων. Για το 34% η παρουσία των ξένων θεωρείται μάλλον αρνητικό γεγονός, ενώ το 8% πιστεύει ότι η συνύπαρξη αυτή συνιστά απειλή.
- Μόνο 4 στους 10 γονείς πιστεύουν ότι τα παιδιά των αλλοδαπών στην Ελλάδα θα πρέπει να μπορούν να γράφονται σε οποιοδήποτε ελληνικό σχολείο. Η πλειοψηφία των γονέων πιστεύει ότι θα πρέπει να γράφονται μόνο σε ειδικές τάξεις / τμήματα για αλλοδαπούς (29,2%) ή σε άλλα σχολεία που θα είναι ειδικά και μόνο για παιδιά αλλοδαπών.
- Ο ένας στους δύο γονείς (50,5%) δηλώνει ότι θα τον ενοχλούσε εάν στο σχολείο που πηγαίνει το παιδί του φοιτούσε σημαντικός αριθμός αλλοδαπών μαθητών. Μάλλον δεν θα τους ενοχλούσε δηλώνει το 14,1%, ενώ σίγουρα ότι δεν θα τον ενοχλούσε δηλώνει ο ένας στους τρεις (34,3%)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

- Αυτοαξιολογώντας την εκπαιδευτική τους επάρκεια και δεξιότητες για τη διδασκαλία των αλλοδαπών μαθητών, οι επτά στους δέκα δασκάλους και καθηγητές θεωρούν ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί δεν είναι επαρκώς καταρτισμένοι για να διδάξουν τα παιδιά των αλλοδαπών, γεγονός αρκετά σοβαρό εάν αναλογιστούμε την εκτίμησή τους, ότι ο αριθμός των αλλοδαπών μαθητών θα αυξηθεί μέσα στην επόμενη πενταετία.
- Το σχολείο, ένας από τους βασικούς χώρους κοινωνικοποίησης και διαμόρφωσης της προσωπικότητας των νεαρών ατόμων, εμφανίζεται σε πολλές περιπτώσεις να είναι χώρος διακρίσεων. Ο ένας στους τρεις ερωτώμενους δασκάλους και καθηγητές απαντά ότι από την εμπειρία τους γίνονται διακρίσεις εις βάρος των αλλοδαπών μαθητών στα ελληνικά σχολεία.
- Η συνήθης αντίδραση των εκπαιδευτικών όταν γίνονται μαρτυρίες τέτοιων περιστατικών εκτιμάται πως είναι η επέμβαση υπέρ του θιγόμενου μαθητή (74%).
- Μόνο το 38,1% των εκπαιδευτικών πιστεύει ότι τα παιδιά των αλλοδαπών θα πρέπει να μπορούν να γράφονται σε οποιοδήποτε ελληνικό σχολείο. Η πλειοψηφία πιστεύει ότι θα πρέπει να γράφονται σε τάξεις ειδικές για αλλοδαπούς ή να γράφονται σε άλλο σχολείο ειδικό, για αλλοδαπούς.
- Στην ερώτηση «θα σας ενοχλούσε ή όχι αν στο σχολείο που διδάσκεται φοιτούσε σημαντικός αριθμός αλλοδαπών παιδιών;», «όχι δεν θα με ενοχλούσε» απαντά το 67,9%. Ωστόσο τρεις στους δέκα εκπαιδευτικούς δηλώνουν ότι θα τους ενοχλούσε.

ΜΑΘΗΤΕΣ

- Οι Έλληνες μαθητές εμφανίζονται ως η πιο ανοικτή και ανεκτική κοινωνική ομάδα στη διαφορετικότητα και στην πολύπολιτισμικότητα, που εισάγουν οι αλλοδαποί συμμαθητές τους στις σχολικές κοινότητες.
- Το 71,8% των μαθητών εκφράζει θετική γνώμη για τους αλλοδαπούς συμμαθητές τους με συγκριτικά πιο ανοικτούς τους μαθητές δημοτικού (88%) στη σχέση τους με τους αλλοδαπούς συμμαθητές τους έναντι 72,9% των μαθητών του Γυμνασίου και 61,4% των μαθητών Λυκείου.
- Έξι στους δέκα (59,5%) δηλώνουν ότι δεν θα τους ενοχλούσε εάν στο σχολείο τους φοιτούσε σημαντικός αριθμός αλλοδαπών παιδιών, ενώ το 55,1% δεν θα το ενοχλούσε η φοίτηση στην ίδια τάξη αλλοδαπών μαθητών.
- Το 46,2% των μαθητών πιστεύει ότι τα παιδιά από άλλες χώρες θα πρέπει να μπορούν να γράφονται σε οποιοδήποτε ελληνικό σχολείο. Το 24,5% πιστεύει ότι θα πρέπει να γράφονται σε ειδικές τάξεις για αλλοδαπούς και το 20,6% ότι θα πρέπει να γράφονται σε ειδικό σχολείο μόνο για αλλοδαπούς .
- Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων εμφανίζεται να επηρεάζει και το βαθμό ανεκτικότητας των παιδιών τους για τους αλλοδαπούς μαθητές. Μόρφωση και Ξενοφοβία παρουσιάζονται ως δύο μεγέθη αντιστρόφως ανάλογα.
- Τέλος, οι Έλληνες μαθητές θα διαφωνούσαν να σηκώσει την ελληνική σημαία, στις εθνικές γιορτές, αλλοδαπός συμμαθητής τους που άριστευσε στο σχολείο του, σε ποσοστό 48,6% έναντι 34,1% που θα συμφωνούσε. Εξαιρέση αποτελούν οι μαθητές του δημοτικού όπου στην πλειοψηφία τους θα επικροτούσαν ένα τέτοιο ενδεχόμενο (52,1%).

Η Ελληνική Επιτροπή της UNICEF στη χώρα μας συμβάλει επίσης στην άμβλυνση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού μέσα από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Σχολεία Υπερασπιστές των Παιδιών», το πανελλήνιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Τα Παιδιά Γράφουν & Ζωγραφίζουν τα Δικαιώματά τους», αλλά και με την πραγματοποίηση διαλέξεων και τη διοργάνωση εκδηλώσεων σε όλη τη χώρα όπως η «Διαπολιτισμική Γιορτή», που μέσα από τις εμπνευστικές διδακτικές δραστηριότητες εξοικειώνει τα παιδιά και τις τοπικές κοινωνίες με τη διαφορετικότητα. Αυτό είναι κάτι το οποίο συχνά τα παιδιά αποδεικνύονται οι καλύτεροι δάσκαλοι.

4.3 Υποκαθιστούν ή όχι οι αλλοδαποί τους ημεδαπούς εργαζόμενους κατά την κατάληψη των έτσι και αλλιώς περιορισμένων θέσεων εργασίας; Ευθύνονται ή όχι οι αλλοδαποί για τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στην Ελλάδα; (Θεωρία Υποκατάστασης)

Από καμία μελέτη, σε καμία χώρα του κόσμου δεν έχουν προκύψει στοιχεία που να οδηγούν κατά τρόπο απόλυτο σε καταφατικές απαντήσεις στα ως ανωτέρω ερωτήματα, τα οποία άλλωστε είναι εκ των πραγμάτων ξεπερασμένα. Είναι μύθος ότι η μετανάστευση αυξάνει την ανεργία, αντίθετα η μετανάστευση οδηγεί σε αύξηση της απασχόλησης.

Οι μετανάστες απασχολούνται κατά κύριο λόγο σε θέσεις εργασίας για τις οποίες δεν υπάρχει επαρκής προσφορά εργασίας από το ντόπιο ανθρώπινο δυναμικό.

Οι μετανάστες προσφέρουν χαμηλά αμειβόμενη ανειδίκευτη εργασία, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα σε μικρομεσαίες κυρίως επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τον αυξανόμενο ανταγωνισμό συμπιέζοντας το κόστος τους. Η αποδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας, η ανάγκη για ευελιξία στις εργασιακές σχέσεις και η αναδιάρθρωση της οικονομίας, συμβάλουν στην ένταση του φαινομένου της απασχόλησης μεταναστών. Παράλληλα παρατηρείται μια στροφή στον επαγγελματικό προσανατολισμό των Ελλήνων με την αναζήτηση θέσεων εργασίας υψηλότερης ποιότητας λόγω της ανάπτυξης του τομέα των υπηρεσιών και της ανόδου του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου του Ελληνικού λαού.

Τα παραπάνω έχουν ως συνέπεια επαγγέλματα που δεν πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, καθώς και όσα είναι εποχιακής φύσεως

(γεωργία, τουρισμός, κατασκευές), να καταλαμβάνονται συχνά από μετανάστες οι οποίοι λόγω της οικονομικής δυσπραγίας, καθίστανται ευέλικτο εργατικό δυναμικό.

Η κατάτμηση της αγοράς εργασίας σε «πρωτεύουσα», όπου κυριαρχεί η ειδίκευση, η σταθερή απασχόληση και η υψηλή αμοιβή και σε «δευτερεύουσα», με τα εκ διαμέτρου αντίθετα χαρακτηριστικά, οδηγεί στην επίταση του φαινομένου της παραοικονομίας, που αποτελεί έναν ιδιαίτερο πόλο έλξης μεταναστών, κυρίως ανειδίκευτων και πρόθυμων να εργαστούν κάτω από εξαντλητικές συνθήκες, χωρίς ασφαλιστική κάλυψη και οπωσδήποτε με χαμηλότερους μισθούς. Επιπλέον, η εποχικότητα στους βασικούς κλάδους της οικονομίας της Ελλάδας, όπως η γεωργία, ο τουρισμός και η αλιεία που είναι κλάδοι κυρίως εντάσεως εργασίας, έχουν τη δυνατότητα απορρόφησης ανθρώπινου δυναμικού σε ανειδίκευτους αλλά και «ευέλικτους» εργαζόμενους, οι οποίοι αναζητούνται ανάμεσα στους μετανάστες.

Τώρα σε ό,τι αφορά το πρώτο ερώτημα (υποκατάσταση), μια σειρά παραδειγμάτων σε ευαίσθητους τομείς όπου εμφανίζονται φαινόμενα υποκατάστασης είναι ενδεικτική:

Ü Οικοδομικές εργασίες

Κατά την περίοδο προετοιμασίας της χώρας για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων εμφανίστηκε έξαρση της οικοδομικής δραστηριότητας με συνέπεια η παροχή εργασίας στα έργα από οικονομικούς μετανάστες να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα έγκυρης παράδοσής τους.

Ü Αγροτική Οικονομία (Εργάτες Γης)

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την τεράστια στήριξη του πρωτογενούς τομέα παραγωγής από τους οικονομικούς μετανάστες καθώς και συνεπακόλουθα την τόνωση των τοπικών οικονομιών στην περιφέρεια.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, παρατηρείται μία αναστροφή της κάμψης του πρωτογενούς τομέα στην Ελλάδα, η οποία σταθερά καταγραφόταν τα τελευταία χρόνια από το 18% προς το 15%. Η σταθεροποίηση σε αυτό το ποσοστό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ένταξη και δραστηριοποίηση στην ελληνική γεωργία οικονομικών μεταναστών, κυρίως στις αγροτικές εργασίες που εμφανίζουν έντονη εποχικότητα.

Û Οικιακές βοηθοί

Η παρουσία τους στην κατ' οίκον απασχόληση έρχεται να καλύψει το μεγάλο κενό του κράτους πρόνοιας σε ότι αφορά την παροχή σχετικών υπηρεσιών στους Έλληνες εργαζόμενους (φύλαξη παιδιών, οιονεί κατ' οίκον νοσηλεία γερόντων κλπ).

Û Αποκλειστικές Νοσοκόμες

Ορθολογική διευθέτηση της αγοράς εργασίας για τους εργαζόμενους στο συγκεκριμένο τομέα μέσω ουσιαστικής διαχείρισης της προσφοράς-ζήτησης της ως άνω ειδικότητας από το οικείο σωματείο.

Ü Κλωστοϋφαντουργία

Η φαινομενική υποκατάσταση που εμφανίζεται στον κλάδο σαφώς δεν οφείλεται στην απασχόληση των οικονομικών μεταναστών. Τα αίτια της κρίσης στην ελληνική κλωστοϋφαντουργία θα πρέπει να αναζητηθούν στην υιοθέτηση μιας ανεξέλεγκτης νεοφιλελεύθερης οικονομικής πολιτικής, η οποία κατά κύριο λόγο εκφράζεται με κλείσιμο βιοτεχνιών σε όλη την Ελλάδα και με την άνευ όρων μεταφορά της δραστηριότητάς τους σε χώρες με φθηνό εργατικό κόστος.

4.4 Συμπίεζουν οι αμοιβές των αλλοδαπών τα επίπεδα των μισθών των Ελλήνων εργαζομένων; Είναι ή όχι υπεύθυνοι οι αλλοδαποί για την συρρίκνωση των αμοιβών αλλά και άλλων εργασιακών δικαιωμάτων επειδή ενδεχομένως αποδέχονται δυσμενείς όρους απασχόλησης ; (Θεωρία συμπίεσης)

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο ερώτημα αυτό (συμπίεση), μοιάζει αυταπόδεικτο ότι οι οικονομικοί μετανάστες δεν ευθύνονται για τα χαμηλά μεροκάματα των Ελλήνων. Αντίθετα, ευθύνες θα πρέπει να αναζητηθούν στη γενικευμένη μαύρη εργασία (αλλοδαπών και ημεδαπών) και στα υψηλά επίπεδα ανεργίας. Στα παραδείγματα που ακολουθούν η συρρίκνωση των μισθών αλλά και γενικότερα η μεταβολή των όρων εργασίας των Ελλήνων εργαζομένων επί τω βλαπτικότερω είναι δεδομένη παρόλο που αποτελούν τομείς όπου απουσιάζει εντελώς η δυνατότητα απασχόλησης οικονομικών μεταναστών.

- Ø Εκπαιδευτικοί σε κάθε λογής φροντιστήρια (μη τήρηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, μαύρη εργασία, καταστρατήγηση ωραρίου κ.λπ.).
- Ø Εργαζόμενοι σε super-market
- Ø Εργαζόμενοι σε Τράπεζες
- Ø Συμβασιούχοι ΔΕΚΟ

4.5 Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι αλλοδαποί από την διαμονή τους στην Ελλάδα;

§ *Ικανοποίηση από τη ζωή*

Οι μετανάστες, στην συντριπτική τους πλειονότητα (78,1%) δηλώνουν λίγο ως πολύ ικανοποιημένοι από την ζωή τους στην Ελλάδα. Περισσότερο ικανοποιημένοι είναι οι Ανατολικοευρωπαίοι και οι Βαλκάνιοι, οι άνω των 45 ετών και όσοι μένουν στη χώρα μας πάνω από 10 χρόνια. Λιγότερο ικανοποιημένοι είναι οι Ασιάτες, οι Άραβες και οι Αφρικανοί, οι νεαροί μετανάστες και όσοι ζουν στη χώρα μας κάτω από 5 χρόνια.

Ικανοποιημένοι από τα εισοδήματά τους δηλώνουν λιγότεροι από τους μισούς (44,2%) μετανάστες. Μεγαλύτερος είναι ο βαθμός ικανοποίησης, όσον αφορά την υγεία-περίθαλψη (53,4%) και την κοινωνική ασφάλιση (53,8%), αλλά και την σχέση με τον εργοδότη (62,4%). Κι ενώ, μόνο οι μισοί μετανάστες (51%) είναι ικανοποιημένοι από την κοινωνική τους ζωή, οι περισσότεροι (79%), απολαμβάνουν τουλάχιστον πλήρη θρησκευτική ελευθερία. ***Το βέβαιο είναι ότι ζουν (σε ποσοστό 90%) καλύτερα από ότι στη χώρα τους.***

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουν προβλήματα. Το μεγαλύτερο πρόβλημά τους είναι ο ρατσισμός των Ελλήνων (πιο έντονο πρόβλημα έχουν οι Αλβανοί, οι Άραβες και οι Αφρικανοί). Ακολουθούν τα οικονομικά προβλήματα, όπου πιο οξυμένα εμφανίζονται σε όσους βρίσκονται στην Ελλάδα λιγότερο από 5 χρόνια. Σημαντικό πρόβλημα είναι και η ανεργία που βασανίζει περισσότερο Άραβες, Αφρικανούς και Ασιάτες, ενώ ο φόβος της μελλοντικής απέλασης κατατρέχει τους Αλβανούς. Έπονται προβλήματα όπως η έκδοση της άδειας παραμονής, η γραφειοκρατία στην έκδοση δικαιολογητικών, η επαγγελματική ανασφάλεια και οι κακές συνθήκες εργασίας, η δυσκολία εισόδου και επανεισόδου στη χώρα (Ασιάτες), η κοινωνική απομόνωση (Ασιάτες).

§ *Πολιτική*

Λιγότεροι από τους μισούς μετανάστες ενδιαφέρονται για την πολιτική. Για την πολιτική στην Ελλάδα δηλώνουν ενδιαφέρον το 41,4% των ερωτηθέντων, ενώ για την πολιτική στην πατρίδα τους το 47,3%. Περισσότερο πολιτικοποιημένοι εμφανίζονται οι άνω των 45

ετών, οι Άραβες και οι Αφρικανοί. Περισσότερο μη πολιτικοποιημένοι εμφανίζονται οι Ασιάτες. Πάντως, απόλυτα θετική στάση απέναντι σε κάποια πολιτική έννοια δεν δήλωσε κανείς.

Οι περισσότεροι (66,5%) θα ήθελαν να αγωνιστούν για την καταπολέμηση της φτώχειας. Οι μισοί θα ήθελαν να αγωνιστούν για την ειρήνη και τον αποπλισμό, αρκετοί για την καταπολέμηση του ρατσισμού, αλλά και για το δικαίωμα των λαών να έχουν πατρίδα, για την προστασία του περιβάλλοντος και για την καταπολέμηση των θρησκευτικών διακρίσεων. Απ' όλα τα δικαιώματα, πιο σημαντικό θεωρούν το δικαίωμα στην εργασία.

Ενημερωμένοι σχετικά με τα μέτρα νομιμοποίησής τους δηλώνουν οι περισσότεροι (66,8%), χωρίς να είναι ασήμαντο το ποσοστό του 31,4% όσων δεν είναι ενημερωμένοι (κυρίως νέοι σε ηλικία, νεοαφιχθέντες και Αλβανοί). Βέβαια ικανοποιημένοι από αυτά τα μέτρα εμφανίζονται μόνο οι μισοί.

§ Στάσεις και αντιλήψεις

Λιγότεροι από τους μισούς μετανάστες αισθάνονται πολίτες με ίσα δικαιώματα στην Ελλάδα και με αρκετές ευκαιρίες για δουλειά. Όμως η συντριπτική πλειοψηφία τους θα ήθελε να ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία, αφού αισθάνεται ότι έχει κοινά σημεία με τους Έλληνες.

Πάντως, μέχρι στιγμής αρκετοί αισθάνονται ανασφάλεια για το μέλλον (45%), ενώ ορισμένοι νιώθουν εντελώς απομονωμένοι (22% - κυρίως Ασιάτες). Αλλά δεν θα ήθελαν να φύγουν από την Ελλάδα και θα μπορούσαν να παντρευτούν (42,4%) κάποιον που δεν κατάγεται από την χώρα τους.

§ Διασκέδαση

Οι αλλοδαποί, όπως άλλωστε και οι ημεδαποί, διασκεδάζουν κυρίως μπροστά στην τηλεόραση (74,5% - μεγαλύτεροι λάτρεις οι νέοι και οι Αλβανοί). Κατά τα άλλα, ακούν μουσική (46% - Ανατολικοευρωπαίοι, Άραβες, Αφρικανοί), ραδιόφωνο, κάνουν βόλτα σε πάρκα και πλατείες (31% - Ασιάτες, Άραβες, Αφρικανοί), κάνουν βόλτα στα μαγαζιά (21% - Ανατολικοευρωπαίοι).

Ακόμη κατέχουν σε ικανοποιητικό ποσοστό τα βασικά αγαθά. Ψυγείο το 90%, ηλεκτρική κουζίνα το 76%, κινητό τηλέφωνο το 68%, λογαριασμό ταμειευτηρίου, σταθερό τηλέφωνο και αυτοκίνητο το 20%.

4.6 Ρατσισμός – Ξενοφοβία

«Ναι» στους ξένους «Όχι» στην ψήφο τους.

Οι Έλληνες αντιμετωπίζουν αρνητικά την πολιτική δραστηριοποίηση των μεταναστών στη χώρα μας και την κατάληψη πολιτικών αξιωμάτων υπό το πρίσμα των ελληνοποιήσεων που θα προκύψουν τα επόμενα χρόνια, την ίδια στιγμή που ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό λέει «ποτέ» ακόμη και στις ελληνοποιήσεις. Ωστόσο, αποδέχονται πλέον στην καθημερινότητά τους – δεδομένη η σχεδόν 15χρονη πορεία του μεταναστευτικού ρεύματος προς τη χώρα μας – την παρουσία των αλλοδαπών με ευνοϊκή στάση απέναντι στην κοινωνική ένταξή τους. «Το Βήμα» παρουσιάζει τα εντυπωσιακά στοιχεία της μεγάλης πανελλαδικής έρευνας για την ξενοφοβία και τον ρατσισμό, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2003 από το Εργαστήριο Ανάλυσης Δεδομένων και Πρόβλεψης του Πολυτεχνείου Κρήτης υπό την αιγίδα του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών και Ερευνών (EKEME).

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον το γεγονός ότι από την πρώτη ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας αναδείχτηκαν διαφοροποιήσεις στη στάση των Ελλήνων έναντι των αλλοδαπών, οι οποίοι ζουν και εργάζονται στη χώρα, ανάλογα με τον τομέα που εξετάστηκε ώστε να διερευνηθούν οι πτυχές του φαινομένου της ξενοφοβίας. Η πλειοψηφία

(33,40%) επιθυμεί οι ελληνοποιήσεις αλλοδαπών να γίνονται έπειτα από 5ετή παραμονή και απασχόληση στη χώρα – σήμερα ο χρόνος που απαιτείται είναι τα 10 χρόνια. Συγχρόνως όμως υπάρχει ένα ποσοστό 22,10% που υιοθετεί άκαμπτη στάση και δεν δέχεται να γίνονται ελληνοποιήσεις.

Μοιάζουν με «αντίστιξη» σε αυτά τα στοιχεία τα υψηλά ποσοστά αρνητικών απαντήσεων στις ερωτήσεις που αφορούν την πολιτική δραστηριοποίηση των αλλοδαπών. Δεν ξενίζει από την μια τους Έλληνες η συμμετοχή των μεταναστών σε οργανώσεις και φορείς εκπροσώπησής τους, καθώς το 69,5% εκφράζεται θετικά. Ωστόσο, από την άλλη όσο οι ερωτήσεις διαβαθμίζονται φτάνοντας στην έντονη συμμετοχή των αλλοδαπών στα πολιτικά δρώμενα της χώρας, το «όχι» ανεβαίνει στα ψηλά των ποσοστών. Έτσι αρνητικά απαντά το 51,57% των Ελλήνων για το αν θα πρέπει να δραστηριοποιούνται οι αλλοδαποί πολιτικά, το 59,53% για το αν θα πρέπει να εκλέγουν και να εκλέγονται σε διάφορα αξιώματα, το 65,03% για το αν οι μετανάστες μπορούν να φτάσουν στα ανώτερα αξιώματα.

Από την ανάλυση συμπεραίνεται, όπως επισημαίνει ο αναπληρωτής καθηγητής Χρήστος Σκιαδάς – επικεφαλής της ομάδας που πραγματοποίησε την έρευνα – ότι απαιτείται μεγαλύτερη πληροφόρηση του κοινού σχετικά με την «Πολιτική Ένταξη και Δραστηριοποίηση» των αλλοδαπών πριν και μετά την ελληνοποίηση.

Είναι σημαντικό επίσης ότι, όσον αφορά τα μέτρα αντιμετώπισης αλλοδαπών που παρεκτρέπονται ή εγκληματούν, οι πολίτες σε ποσοστό 39,69% προτείνουν απέλαση, ενώ το 47,94% θεωρεί ότι πρέπει να εφαρμόζονται οι νόμοι όπως και για τους Έλληνες.

Πάντως αναδεικνύεται ότι υπάρχει μεγάλος βαθμός αποδοχής πλέον από την ελληνική κοινωνία των αλλοδαπών, με θετικές απαντήσεις στη συντριπτική πλειοψηφία τους για την συνύπαρξη στις γειτονιές 92,93%, στα σχολεία 95,48%, στην περίθαλψη στα νοσοκομεία 95,48%, για την δυνατότητα αγοράς ακινήτων 81,34% ή την ίδρυση επιχειρήσεων από μετανάστες στην χώρα μας 80,35%.

Σε γενικές γραμμές τα συμπεράσματα αναδεικνύουν την κοινωνική αποδοχή αλλά συγχρόνως την ύπαρξη τάσεων ξενοφοβίας σε τομείς που δεν έχει υπάρξει ενημέρωση ή που δεν έχει γίνει η κατάλληλη προσέγγιση.

Πάντως είναι αξιοσημείωτο με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας ότι οι Έλληνες θεωρούν τους κοινωνικούς παράγοντες 42,63% ως κύρια αιτία στην οποία οφείλεται ο ρατσισμός και η ξενοφοβία, ενώ ποσοστό 11,0% απαντά «πανάρχαια συνήθεια» και το 5,40% «διαφορετική θρησκεία». Τέλος, πιστεύουν ότι τα μέτρα της πολιτείας

για την εξάλειψη του ρατσισμού και της ξενοφοβίας είναι από ανεπαρκή 48,04% ως ανύπαρκτα 28,29%.

4.7 Συμπεράσματα για την οικονομία της μετανάστευσης

Τόσο οι συνέπειες όσο και η αξιολόγηση των συνεπειών της μετανάστευσης, διαφοροποιούνται για κάθε χώρα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της αλλά και το είδος του μεταναστευτικού δυναμικού που δέχεται στους κόλπους της.

Αποτελεί αναγνωρίσιμο γεγονός ότι οι μετανάστες συμβάλλουν τόσο στον κοινωνικό και πολιτιστικό εμπλουτισμό της χώρας υποδοχής όσο και στην επιχειρηματικότητα, επηρεάζοντας τους αντίστοιχους δείκτες εφόσον αυξάνουν την προσφορά εργατικού δυναμικού και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων.

Τα αποτελέσματα των περισσότερων μελετών που έχουν εκπονηθεί από αντίστοιχους φορείς στην Ελλάδα (ΓΣΕΕ, ΟΑΕΔ, ΚΕΜΕ, κ.τ.λ.), δείχνουν ότι δεν υπάρχει ο φόβος που συχνά εκφράζεται για τις αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει τόσο η προσέλευση αλλά και η απασχόληση των αλλοδαπών στον τόπο μας. Υπάρχουν φόβοι κατά καιρούς, ότι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού αλλοδαπών στην αγορά εργασίας, στερεί την δυνατότητα στους «ντόπιους» να απασχοληθούν.

Αυτό πιθανότατα μπορεί να οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

- Ø Στην όχι και τόσο σταθερή οικονομική κατάσταση των Ελλήνων πολιτών, η αύξηση της ανεργίας και η πτώση του βιοτικού επιπέδου έχουν σαν αποτέλεσμα να βλέπουν τους μετανάστες ως ανταγωνιστές στην ίδια κοινωνία, με αποτέλεσμα να τους θεωρούν και άμεσο κίνδυνο.
- Ø Στην έλλειψη υποδομής από την πλευρά της πολιτείας για την υποδοχή και διαμονή σε πρώτο στάδιο των μεταναστών καθώς και η έλλειψη μιας ευρύτερης μεταναστευτικής πολιτικής εντείνουν το πρόβλημα και το γιγαντώνουν.
- Ø Στην έλλειψη παιδείας, αφού τα παιδιά αναπαράγουν απόψεις ξενοφοβίας και ρατσισμού που αντλούν από τους ενήλικους επειδή δεν υπάρχει κάποιος τρόπος εκπαίδευσης με ειδικά

μαθήματα στα σχολεία, έτσι ώστε να αντιμετωπισθεί σε πρώτη φάση αυτή η πολυφυλετική και πολυπολιτισμική κοινωνία.

Αντίθετα, λοιπόν, με αυτή την απαισιόδοξη άποψη, έρχονται οι επίσημες μελέτες να μας αποδείξουν ότι για την Ελλάδα, οι συνέπειες της μετανάστευσης συχνά περιγράφονται ως πολύ θετικές για την οικονομία της χώρας.

- Η χαμηλή αμοιβή των παράνομων ή μη αλλοδαπών εργαζομένων που καμία φορά φτάνει και στο 50%-60% ενός κανονικού ημερομισθίου, συμβάλλει θετικά στην οικονομία της Ελλάδας, τόσο στην αύξηση του προϊόντος όσο και της απασχόλησης. Με την απασχόληση των αλλοδαπών έχουμε μείωση του κόστους παραγωγής, με αποτέλεσμα να έχουμε οικονομικότερο τελικό προϊόν και δυνάμωση της επιχειρηματικότητας, επίσης με την αύξηση του πληθυσμού λόγω της μετανάστευσης, έχουμε και αντίστοιχη αύξηση της κατανάλωσης, κάτι που κλείνει θετικά τον κύκλο παραγωγή – διάθεση – κατανάλωση.
- Το κυρίαρχο θέμα στον τομέα μετανάστευση, είναι πιθανά η «ξеноφοβία» που έντονα έχει αναπτυχθεί, αλλά από την άλλη πλευρά επιλύει ένα σημαντικό πρόβλημα που τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί στις δυτικές Κοινωνίες: τη Γήρανση του Πληθυσμού, αλλά και για τον τόπο μας ιδιαίτερα την αναζωογόνηση της επαρχίας και κυρίως των μικρών χωριών.
- Επίσης σημαντικό κομμάτι στην αγορά εργασίας προσφέρουν οι μετανάστες, κυρίως σε εργασίες που είτε αδυνατούν, είτε αδιαφορούν να ασχοληθούν οι Έλληνες εργαζόμενοι λόγω της ουσιαστικής απορρόφησης της Ελληνικής κοινωνίας στον δυτικό τρόπο ζωής.
- Υπήρξε μια αισιόδοξη πρόβλεψη, ότι οι μετανάστες θα μπορούσαν να αποτελέσουν μία λύση για το σύστημα του Κράτους Πρόνοιας. Οι υπολογισμοί ωστόσο έχουν δείξει πως πρέπει να εισρέουν στις χώρες αυτές αρκετά εκατομμύρια μετανάστες για να διατηρηθεί η σημερινή κοινωνική ευημερία σε σχετικά επίπεδα. Επίσης, για να αποδώσει η χρησιμοποίηση της μετανάστευσης για την τόνωση του Κράτους Πρόνοιας θα πρέπει οι μετανάστες όλοι να νομιμοποιηθούν για να πληρώνουν ασφαλιστικές εισφορές, κάτι που δεν συμβαίνει δυστυχώς μιας

και πολλοί εργοδότες επιλέγουν να απασχολούν παράνομα τους μετανάστες.

Πολλοί ήταν αυτοί που συνέβαλλαν στην διόγκωση της παραοικονομίας με τη χρήση του φτηνού εργατικού δυναμικού που παρείχαν οι μετανάστες δημιουργώντας το φαύλο ερώτημα αν η παραοικονομία εξακολουθεί να υφίσταται εξαιτίας των μεταναστών ή αν υπάρχει γιατί λόγω της φύσης της παρέχει τη δυνατότητα εργασιακής απασχόλησης σε αυτούς. Οι σύγχρονες οικονομικές θεωρήσεις τείνουν στο συμπέρασμα πως τα νέα αναπτυξιακά μοντέλα με τις συνθήκες που δημιουργούν θα συντηρήσουν το φαινόμενο αυτό.

Οι μετανάστες προσλαμβάνονται γιατί δέχονται να εργαστούν με χαμηλούς μισθούς οι οποίοι παραμένουν χαμηλά γιατί υπάρχουν εργαζόμενοι (μετανάστες) που λόγω εξαθλιωμένων οικονομικών συνθηκών τους αποδέχονται. Ο αριθμός απασχόλησής τους καλύπτει ορισμένες μόνο και όχι όλες τις παραοικονομικές δραστηριότητες. Αποτελούν την πλειοψηφία σε επαγγέλματα που πολλά από αυτά δεν ασκούνται από ντόπιους εργαζόμενους είτε λόγω του υποτιμητικού τους χαρακτήρα είτε λόγω της προτίμησης του ημεδαπού πληθυσμού στην απασχόληση περισσότερων κερδοφόρων δραστηριοτήτων όπως τα τουριστικά επαγγέλματα.

Δεν πρέπει να αγνοείται τέλος πως εξαιτίας του δύσκολου καθεστώτος που βιώνει – ιδιαίτερα ο παράνομος – μετανάστης αποτελεί πειθήνια εργατική δύναμη.

Η διερεύνηση των συνεπειών της μετανάστευσης αφορά τόσο τη χώρα προέλευσης μεταναστών, όσο και τη χώρα υποδοχής. Οι συνέπειες για τη χώρα τους είναι θετικές. Περιορίζεται η πίεση από την πληθυσμιακή αύξηση, μειώνεται ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν εργασία, εισρέει εισόδημα στη χώρα και σε αρκετές περιπτώσεις η επιστροφή των μεταναστών συνδέεται και με τη μεταφορά γνώσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- § Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
- § Internet: www.anthropinadikaiomata.gr, www.lathrometanastes.gr, www.unicef.com, www.ksenofonia.gr, www.google.gr
- § Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος Μεταναστών
- § Εφημερίδες: «Καθημερινή» 24.03.2006, «Ελεύθερος Τύπος» 09.03.2000, «Το Βήμα» 11.2003